

Den förvarstagne – inom och bortom förvarets väggar

En studie av hur föreställningen om den förvarstagne konstrueras, och vem som de facto förvarstas i dagens Sverige

Jonna Jansson

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSK61
Termin: Vårterminen 2015
Handledare: Lina Sturfelt & Lena Halldenius

Abstract

The detention of migrants is a growing global phenomena affecting more and more people; their daily lives and freedom of movement. This study aims to determine who is being detained and more importantly how and due to which processes the idea of the detainee is constructed. The research is conducted within the framework of intersectional theory and the logic of space/place/time. The latter helps to situate the phenomena on both an individual and a more societal level. Through a qualitative content analysis of the field of research, statistics, and reports, predominantly “Alternatives to immigration and asylum detention in the EU: time for implementation”, one can conclude that the overwhelming majority of the detainees are being overlooked and rendered nearly invisible. In a circular logic of exclusion, this near-invisibility justifies their being detained. Seeing how detention camps or centers represents a disciplinary measure used by the nation state, it confirms and perpetuates the idea the young, racialized man as a threat to the state through processes of criminalization, gendering and racialization. Through this analysis of exclusionary practices in the nation state by means of the detention industry, the essay further lays bare parallels between citizenship, sovereignty and freedom of movement.

Innehåll

Inledning	3
Syfte och frågeställning	4
Material	4
Förvarsstudier	7
Ett nytt och mångbottnat forskningsfält	7
Metod	10
Teori	11
Intersektionalitet	11
Space/Place/Time	13
Undersökning och analys	17
Uppsikt, electronic tagging och kriminalisering	17
Angivet boende och gendering	22
Sponsring, deposition och privatisering	27
Alternativen och SPT-logiken	30
Diskussion	32
Den förvarstagne – i rapporten och <i>de facto</i>	32
Slutsats och vidare forskning	36
Bibliografi	38
Bilaga 1	41
Bilaga 2	44
Bilaga 3	46
Bilaga 4	47

Inledning

Det här är människor som har en dröm om att bo i Sverige. Det är inga brottslingar. Vi och polisen ska se till at[sic] de som inte får vara här ska åka hem.¹

Uttalandet kommer från dåvarande generaldirektör för migrationsverket under invigningen av den nya förvarsenheten i Åstorp år 2011. Passagen fångar tydligt det paradoxala synsätt gentemot människor som förvarstas i Sverige idag, samt aktualiserar en av de effekter som förvarstagandet leder till; kriminalisering. De förvarstagna är inga brottslingar. Oftast har de har tagit sig till Sverige för att söka asyl, men fått avslag eftersom migrationsverket inte anser att deras skäl för uppehållstillstånd eller skydd är tillräckligt goda. Efter avslaget har myndigheterna bedömt att det finns anledning att sätta in tvångsåtgärder mot personen i fråga. Hen frihetsberövas därför i väntan på verkställighet av deportation, s.k. verkställighetsförvar. Eller förvarstas personen i väntan på att hens identitet ska kunna fastställas, s.k. identitetsförvar.

I en rapport från januari 2015, "Alternatives to immigration and asylum detention in the EU: time for implementation", argumenterar Philippe de Bruycker et. al. för att alternativ till förvar av migranter måste börja användas mer storskaligt, samt regleras bättre. Anledningarna till detta är flera men beror framförallt på att traditionella förvarsenheter såsom det i Åstorp inte lyckas kontrollera migrationsströmmarna, samtidigt som de har en stor negativ inverkan på de individer som förvarstas. Alternativ till förvar skulle bättre kunna bemöta dessa personers speciella behov och se till, vad som är rapportens röda tråd, deras individuella sårbarhet. Rapportförfattarna menar att individen måste stå i fokus och grundar sig på artikel 21 i the Reception Conditions Directive från EU där en icke-uttömmande lista räknar upp exempel på individer som anses vara extra sårbara; minderåriga, ensamkommande barn, personer med funktionsnedsättningar, äldre, gravida, ensamkommande föräldrar med barn, offer för människohandel, sjuka, personer med psykisk ohälsa, offer för tortyr, våldtäkt eller annan form av fysisk eller psykisk skada.² Genom att ta bort det traditionella förvaret ur ekvationen menar författarna att dessa människor skulle bli bättre bemötta i enlighet med mänskliga rättigheter och därmed skulle även systemet för att reglera migration optimeras och effektiviseras. Problemet med förvarsfenomenet och de effekter det har på personerna som berörs sitter alltså till stor del i förvarets fysiska väggar, enligt dem.

---

¹ "Nya förvaret i Åstorp invigt", *Helsingborgs Dagblad*, 2011, hämtad 2015-05-05.

² De Bruycker, Philippe, (red.), "Alternatives to immigration and asylum detention in the EU: time for implementation", 2015, s. 56.

Syfte och frågeställning

Fokus på individen och frågan om vem som förvarstas är tämligen förbisedd inom det forskningsfält som berör förvarsfenomenet. I olika artiklar nämns spridda aspekter såsom 'ras', funktion, kön och ålder, men ingenstans har jag kunnat finna en studie som tar ett samlat grepp om frågan. Därför kommer jag i denna uppsats söka att identifiera vem som förvarstas i Sverige idag. Denna fråga rör sig på två plan. Den första dimensionen går att besvara genom statistik, en kan till exempel se att män i åldern 18-35 från Somalia och Afghanistan är de mest representerade bland de förvarstagna enligt migrationsverkets statistik från 2014.³ Men vad säger det mer och vidare om vem och vilka dessa frihetsberövade icke-brottslingar är? Om hur den förvarstagne konstrueras, både innan, under och efter förvarstagandet? Vilka processer och vilken logik styr denna konstruktion?

Inom ramen för en intersektionell space/place/time-logik och genom applicering av teoretiska instrument som berör processer av rasifiering, gendring och kriminalisering kommer jag att undersöka hur förvarsfenomenet perpetuerar vissa effekter på individ- och samhällsnivå. Jag kommer därmed bidra till en bättre bild av hur den förvarstagne bör förstås. Rapporten av de Bruycker et. al. skapar en viktig kontrastbild genom dess sätt att identifiera vad jag benämner som den 'alternativt förvarstagne'; vem den 'traditionellt förvarstagne' inte är eller bör vara. Jag kommer även att ta deras sårbarhetsfokus i beaktande samt kritiskt granska hur alternativen och de rekommendationer som de diskuterar relaterar till ovan nämnda teoretiska ramverk och processer. Allt för att kunna besvara frågan: vem är den förvarstagne, både inom och bortom förvarets väggar?

Material

I denna uppsats har jag för avsikt att närmare identifiera och ringa in vem som förvarstas i dagens Sverige; både de facto och den konstruerande idén om den förvarstagne. Som mitt forskningsfält visar är detta en tidigare tämligen förbisedd fråga men som är av vikt sett till hur förvarstagandet av migranter växer och används allt mer systematiskt globalt sett. Materialet som finns att tillgå rörande den svenska kontexten är inte särskilt omfattande, och det säger sällan något närmare om de personer som frihetsberövas.⁴ För att kunna utreda vem som faktiskt förvarstas använder jag mig av migrationsverkets årsrapport från 2014. Endast

---

³ Se bilaga 1.

⁴ För vidare läsning se: Röda Korsets rapport "Förvar under lupp: en studie av rättssäkerheten för asylsökande i förvar" av Maite Zamacona Aguirre, publicerad 2012. Jag har valt att inte använda mig av Röda Korsets rapport eftersom jag snarare söker att se till förvarsfenomenet ur ett större sammanhang, samt fokuserar mer på den förvarstagne än den asylsökande. Se även: SOU 2011/17. Utredningen tillsattes med syfte att endast se över de regler som berör förvarstagande i Utlänningslagen och går därmed varken in på vem som förvarstas eller vad vidare effekter kan bli. SOU:n har överlag en mer juridisk tyngdpunkt än vad som intresserar mig i det här fallet. Jag har tidigare studerat ovannämnda material uppsatsen: Jansson, Jonna, "De blinda fläckarna: en teoriutvecklande studie rörande statslöshet", Lunds Universitet, 2013.

två av rapportens 198 sidor berör just förvarstagande och jag har därför kontaktat migrationsverket centralt för att få ut mer statistik, en process som inte varit helt enkel och tämligen tidsödande. I dokumentet som jag fått ut redogörs för medborgarskap, kön och minderåriga som vistats på minst en av Sveriges försvarsenheter under år 2014. Åldern på de förvarstagna specificeras inte och jag har därför mejlat ut frågor till var och en av de olika försvarsenheterna för att få in kompletterande uppgifter. Tyvärr har jag endast fått svar från tre av fem. Både statistiken och svaren från enheterna finns tillagda som bilagor. Svaren på frågorna är inte lika exakta som de statistiska dokumenten men ger ändå en viktig generell överblick.

För att förstå frågan om vem som förvarstas på ett mer djuplodande plan använder jag mig av rapporten "Alternatives to immigration and asylum detention in the EU: time for implementation" av Philippe de Bruycker (red.) et.al. publicerad i januari 2015. Rapporten är ett resultat av Made Real-projektet lett av Philippe de Bruycker, professor vid institutet för Europastudier i Bryssel, och granskar alternativ till förvarstagande inom EU.⁵ Projektet sponsrades av Europeiska kommissionen och koordinerades av the Odysseus Academic Network i samarbete med flera internationella frivilligorganisationer som arbetar med bland annat flyktingfrågor.⁶ Författarna till rapporten tydliggör att de endast granskar de alternativ till förvar som uppkommit under de genomförda fallstudierna.⁷ I rapporten granskas sex olika nationella kontext; deras hantering av traditionellt förvarstagande samt de alternativ till förvar som används. Länderna är Österrike, Belgien, Litauen, Slovenien, Sverige och Storbritannien.⁸ Eftersom ingen enhetlig juridisk definition av alternativ till förvar finns att tillgå är förståelserna och implementeringen av konceptet väldigt varierade. Detta kan vara en bidragande orsak till den bristande dokumentation och reglering rörande alternativ till förvar som de Bruycker et. al. påvisar. "In Sweden [...] no public document (law or guidelines) specifies which criteria may be used to determine when supervision is sufficient or detention necessary".⁹ I rapporten utgår forskarna från flera av de rådande förståelserna för att syntetisera och formulera en mer enhetlig definition som utgångspunkt för sin granskning. Majoriteten av berörda NGO:s och the International Detention Coalition anser att ett alternativ till förvar förutsätter att asylsökande, flyktingar och migranter tillåts att leva i samhället med sin rörelsefrihet oinskränkt i väntan på att deras migrationsstatus fastställs eller deportering verkställs. Gemensamt för de organisationer som förespråkar denna definition är att de vill öppna för en diskussion om syftet med förvar samt att de arbetar aktivt

---

⁵ De Bruycker, Philippe, (red.), "Alternatives to immigration and asylum detention in the EU: time for implementation", 2015.

⁶ De Bruycker, 2015, s. 2.

⁷ De Bruycker, 2015, s. 87.

⁸ De Bruycker, 2015, s. 3.

⁹ De Bruycker, 2015, s. 87.

för en reducering av dess användning.¹⁰ De Bruycker et. al. framhåller även UNHCR:s riktlinjer från 2012 som ett viktigt element att inkorporera, nämligen att alternativ *till* förvar inte bör förstås som eller användas som alternativa former *av* förvar, t.ex. att förvarsta människor i faciliteter som benämns som något annat men som har samma syfte och effekt; inte heller bör alternativ till förvar implementeras som alternativ till att en traditionellt förvarstagen person släpps. Det mest basala elementet som rapportförfattarna finner är dock att alternativ till förvar måste respektera och fungera i enlighet med mänskliga rättigheter.¹¹ Alternativen och metoderna måste vara nödvändiga, realistiska och proportionerliga i relation till det legitima målet som eftersträvas.¹² Samt att ju strängare restriktioner som de medför på individen desto högre bör kraven på transparens och rättssäkerhet vara. De Bruycker et. al. drar följande slutsats bland andra:

[F]or a scheme to be characterised as an alternative [to detention] it must 'fall short' of deprivation of liberty and constitute a non-custodial measure, or it would be an alternative form *of* detention. [...] The fact that a person is not held at a detention facility does not necessarily mean that she is not deprived of her liberty.¹³

Författarna jämför Belgien och Slovenien för att illustrera skillnaden mellan att vara fråntagen sin frihet och att vara begränsad i sin rörelsefrihet. En aspekt som de anser är en fråga om gradering och intensitet, alltså inte en fråga om antingen eller. I Slovenien hålls förvarstagna inte i ett 'detention centre' men ett 'reception centre', men de har inte rätt att lämna området. I Belgien å andra sidan har förvarstagna rätt till att röra sig var de vill under dagtid.¹⁴ Det första fallet exemplifierar en alternativ form av förvar.

Alternativ till förvarstagande enligt de Bruycker et. al. är applicerbart när en individ kan förvarstas grundat på något av EU:s Reception Conditions Directive sex grunder, de bör vara icke-frihetsberövande och respektera fundamentala mänskliga rättigheter. Författarna framhåller även vikten av att se till individen; dennes behov och möjlighet att uppfylla de krav som alternativet medför.¹⁵

I mångt och mycket delar jag och rapportförfattarna samma utgångspunkt, nämligen att individen och dennes förutsättningar och attribut bör stå i fokus, samt leda till en kritisk granskning av förvarsfenomenet. Rapporten av de Bruycker et. al. fungerar som en viktig kontrast som bidrar till att belysa hur vi ser på den som förvarstas, samt den som istället bör

---

¹⁰ De Bruycker, 2015, s. 59.

¹¹ De Bruycker, 2015, s. 60.

¹² De Bruycker, 2015, s. 63.

¹³ De Bruycker, 2015, s. 62.

¹⁴ De Bruycker, 2015, ss.62-63.

¹⁵ De Bruycker, 2015, s. 64.

få ett alternativ till förvarstagande implementerat. I den särskiljningen framträder konstruktionen av och idén om den 'rättfärdigt' förvarstagne.

En annan central aspekt som länkar samman min studie med Made Real nätverkets rapport är deras tonvikt vid rörelsefrihet; idén om att mycket av det problematiska som är förvar, samt dess negativa effekter skulle kunna omintetgöras genom avlägsnandet av det fysiska förvaret. Denna tanke kommer jag att granska kritiskt utifrån ett antal teoretiska grundperspektiv med bäring på just rörelse, samt space/place/time.

Förvarsstudier

Ett nytt och mångbottnat forskningsfält

Förvarsstudier, eller 'detention studies', är ett tämligen nytt forskningsfält som tidigare inkorporerats av andra närbesläktade och mer etablerade forskningsområden. Många av begreppen och teorierna återfinns inom de andra områdena och det finns egentligen inga vattentäta skott mellan dem.

Genusvetaren Deirdre Conlon är en av de teoretiker som menar att människors rörelse är helt beroende av kön, 'ras' och klass, vilket jag håller med om. Förvar bör ses som ett konkret uttryck för "the new mobilities paradigm" vilket uppmanar till en relationell eller relativ förståelse av rörelsefrihet.¹⁶ Förvarsfenomenet kristalliserar de faktorer som detta paradigm menar måste tas i beaktande för att bättre förstå människors rörelsefrihet och rörelsemönster både över statsgränser och inom dem. Det bör betonas att förvarstagande är ett globalt fenomen, trots mitt val att fokusera på den svenska kontexten. Samtidigt skiljer sig förvarstagandets mekanismer och omfattning oerhört i standard, systematik och rättssäkerhet beroende på vilken nationell kontext en koncentrerar sig på. Övergripande kan en säga att förvarsfenomenet existerar i alla världens stater och allt tyder på att det breder ut sig till att bli ett allt vanligare och mer institutionellt etablerat inslag inom nationalstaten som vi förstår den idag.¹⁷ Tidigare och på ett antal platser fungerar fortfarande förvarstagande av migranter mer som *ad hoc*-lösningar, då de som frihetsberövas kan tas i förvar på flygplatser, polisstationer, häkten, fängelser, osv. Dessa mer temporära förhållanden har dock till största del ersatts av byggnader upprättade för just syftet att förvarsta migranter på ett mer systematiskt sätt. Detta gäller framförallt västvärldens liberaldemokratiska stater.¹⁸

---

¹⁶ Conlon, Deirdre, "Waiting: feminist perspectives on the spacings/timings of migrant (im)mobility", *Gender, Place & Culture: A Journal of Feminist Geography*, 18:3, 2011, ss.353-360.

¹⁷ Se bland andra: Mountz, et.al., "Conceptualizing detention: Mobility, containment, bordering and exclusion", *Progress in Human Geography*, 37(4), 2012 s. 523. Flynn, Michael "How and Why Immigration Detention Crossed the Globe", Global Detention Project Working Paper No. 8, April 2014, s.2.

¹⁸ Flynn, 2014, s.3.

En viktig plattform för förvarsstudier är the Global Detention Project, ett forskningsinstitut i Geneve som startades 2005.¹⁹ Förutom att ha byggt upp en omfattande databank om förvarsverksamhet i olika länder anordnar institutet konferenser och seminarier, samt publicerar artiklar och rapporter regelbundet. I en 'special report' från 2011 argumenterar Michael Flynn för varför mer forskning om förvar behövs. Han presenterar även en metod för granskning av olika förvarsenheter i syfte att uppnå en bättre grund för jämförelser av detta extremt diversifierade men ändå globala fenomen.²⁰

Deportationsstudier är ett av de områden som kritiskt analyserat och tagit förvarsfenomenet i beaktande. Flera forskare menar att deportation och förvar bör förstås som två sidor av samma mynt; den ena mekanismen svarar för att stänga ute och den andra för att stänga inne. Deras gemensamma syfte och mål är alltid att exkludera det icke-önskvärda eller avvikande från samhällskroppen.²¹

Vidare har 'prison regime studies' undersökt förvarsverksamhet på grund av dess likhet med just fängelsefenomenet. Jag vill dock understryka att det som intresserar mig är förvar till följd av migration, förstått som administrativt snarare än kriminalvårdande frihetsberövande.²² Förvarsinstitutet i Sverige, och i många andra länder, frihetsberövar människor utan att något brott begåtts. Förvarsstudiers närhet till fängelsestudier ligger dels i att båda studiefenomenen har kriminaliserande effekter på individen som berörs, och dels i de slående arkitektoniska likheterna; höga murar, taggtråd, celler, slussar, övervaknings- och larmsystem, etc.²³ Forskare med koppling till fängelsestudier ser förvar som en del i utvecklingen av 'the global prison regime' vilken bland annat går ut på att skapa sig gratis arbetskraft.²⁴ Till skillnad från dagens kriminalvård i Sverige är dock förvarsenheterna en medeltida form av fängelse eftersom syftet endast är att avskilja personen i fråga.²⁵ Någonstans mellan fängelsestudier och förvarsstudier kan en även identifiera forskning som rör 'the war on terror' och den våg av 'securisation' som lett till bland annat godtyckligt

---

¹⁹ "About the project", Global Detention Project, hämtad 2015-04-14.

²⁰ Flynn, Michael. 2011. "An Introduction to Data Construction on Immigration-related Detention." Global Detention Project Primer. July 2011.

²¹ Soldatic, och Fiske, "Bodies 'locked-up': intersections of disability and race in Australian immigration", *Disability and Society*, vol.24, No.3, May 2009, ss.298-299. Se även: De Genova, Nicholas, och Peutz, Nathalie (reds.), *The Deportation Regime: Sovereignty, Space and the Freedom of Movement*, Duke University Press, 2010, ss. 33-65.

²² Värt att notera är dock att det förekommer att förvarstagna i Sverige sätts i just häkte om de uppfattas som aggressiva eller uppvisar självskadebeteende. Med stöd av: Utlänningslagen (2005/716), kap.10, §20.

²³ Se bland andra: Khosravi, Shahram, "Sweden: detention and deportation of asylum seekers", *Race and Class*, vol.50(4), 2009, ss.38-56. McDowell, och Wonders, "Keeping Migrants in Their Place: Technologies of Control and Racialized Public Space in Arizona", *Social Justice*, Vol. 36, No. 2, 2009-2010, ss.54-72. Lawston, Michelle, Jodie, och Escobar, Martha, "Policing, Detention, Deportation, and Resistance: Situating Immigrant Justice and Carcerality in 21st Century", *Social Justice*, vol.36, no.2, 2010, ss.1-6.

²⁴ De Genova, Peutz, 2010, ss.46-48.

²⁵ Khosravi, 2009.

frihetsberövande av migranter, flyktingar, papperslösa, osv. på grund av en retorik där de uppfattas som potentiella hot.²⁶

Ett tredje forskningsfält där förvar spelar en viktig roll är migrationsstudier. Det blir tydligt i granskningar av Australiens migrationssystem. Människor som anländer till Australien utan visa sätts systematiskt och obligatoriskt i förvar, en rutinåtgärd som kommit att användas i ett slags avskräckande syfte för att minska migrationen.²⁷ Det finns även intressanta gemensamma aspekter mellan förvars- och migrationsstudier med bäring på just själva rörelsen, då förvar inte endast bör förstås som avsaknad av rörelse utan snarare som ett sätt att kontrollera den.²⁸ Just Australiens förvarssystem har undersökts inom 'state of exception studies', ett mer filosofiskt orienterat forskningsområde med grund ibland andra Giorgio Agambens teorier och analyser av platser och tillstånd där normer upphör att gälla och individer totalt avpolitiserats till att bli endast 'naket liv'.²⁹

Det faktum att förvarsstudier är markerat interdisciplinärt är huvudorsaken till att det först på senare år börjat betraktas som ett eget, distinkt forskningsfält. Den enda gången som jag stött på det explicit omnämnt är i en artikel av geograferna Mountz et.al. från 2012 där de argumenterar för erkännandet av "the emerging interdisciplinary field of detention studies".³⁰ Trots att tvärvetenskapligheten, som för samman analysmetoder och begrepp från geografi, antropologi, sociologi, mänskliga rättigheter, genusvetenskap, kriminologi, juridik, filosofi, historia, och ekonomi, riskerar hämma den akademiska diskussionen då forskarna inte alltid möts eller bemöter varandras perspektiv och forskningsresultat, vill jag mena att den är nödvändig för att överhuvudtaget kunna granska komplexiteten i förvarstagande som fenomen på makro- och mikronivå.

En viktig enande faktor i detta diversifierade forskningsfält är, utöver själva studieobjektet, det kritiska förhållningssätt som merparten forskare har gentemot förvarsfenomenet. Den frihetsberövande migrationskontrollen ses som ett problem som borde kunna lösas, eller åtminstone hanteras bättre. Detta hör samman med flera forskares tydligt aktivistiska attityd. Utöver en enande funktion leder denna attityd dock till att forskningen måste beaktas tillsammans med de akademiska. Exempelvis identifierar Alexandra Hall och Shahram Khosravi skilda funktioner av empati inom förvarsverksamhet: Hall ser den potentialen i förmänskligande av den förvarstagne medan Khosravi citerar

---

²⁶ Mountz, et. al., 2012, s.525.

²⁷ "Australia Detention Profile", Global Detention Project, 2008, hämtad 2015-04-14. Se även följande informationsfilm producerad av den Australienska staten: <https://www.youtube.com/watch?v=rT12WH4a92w>, hämtad 2015-04-14.

²⁸ Se bland andra: Mountz, et. al., 2012, ss.526-530, och De Genova, Peutz 2010, ss. 33-65.

²⁹ Se Agamben, Giorgio, *Homo sacer: den suveräna makten och det nakna livet* (på svenska 2010), och *Undantagstillståndet* (på svenska 2005).

³⁰ Mountz, et. al., 2012, s. 523. Artikelförfattarna grundar delar av sin argumentation på Martin, & Mitchelson, "Geographies of detention and imprisonment: interrogating spatial practices of confinement, discipline, law and state power", *Geography Compass*, 3(1), ss. 459-477

enhetschefen i på förvaret Märsta som menar att "mänskliga relationer" och empati kan vara instrument för att förvarstagna ska 'själv-deportera'. Bakom båda dessa granskningar av empatins funktion i förvarsverksamhet finns den aktivistiska attitydens närmast moraliskt värderande dimension, som måste beaktas.³¹

Förvar har förståtts som en förflyttad statsgräns, en intern migrationskontrollåtgärd, men mycket utav forskningen tyder på att det inte bara är själva byggnaden och den faktiska platsen som gör att statsgränsen blir mer diffus och komplex utan även alla berörda individer. Förvarstagna eller människor som lever med risken att förvarstas internaliserar statsgränsen i sin identitet; de lever sina liv i en ständig relation till den. Detta har lett till en förståelse av gränser inom förvarsforskningen som något multidimensionellt och som kräver mer granskning. Denna internalisering av gränser och dess följder blir väldigt tydlig för människor som har suttit förvarstagna och sedan deporterats. I länderna dit de deporteras hamnar de snabbt på kartan för regimen och för människor i sin närhet. Stigmat som personen får genom att sitta på förvaret; skammen över att ha fängslats utan att ha begått brott, hänger kvar och i mångt och mycket transformeras även deportationslandet till att bli ett slags förvar.³² Det finns alltså intressanta effekter att studera vidare på makronivå i relation till större geopolitiska förhållanden.

Vissa forskare menar att förvar är en mekanism som utvecklats för att upprätthålla "the global apartheid" där de 'överflödiga' eller 'oönskade' människorna separeras från de andra.³³ 'Rensningen av det offentliga' skulle på sätt och vis kunna förstås som ett mikroperspektiv av det globala fenomenet. Denna tanke parad med idén om gränser som multidimensionella eller mer komplexa leder till en undran om vad gränser faktiskt är och vad de fyller för reell funktion. Förvarsfenomenet är ur detta perspektiv inte längre endast ett sätt att kontrollera migration utan snarare en i raden av strategier för att kontrollera det som anses smutsigt eller fel.³⁴ Det är gentemot denna bakgrund min undersökning av *vem* som förvarstas är särskilt viktig. Likaså är intersektionalitetsteori central för att förstå komplexiteten i de mekanismer som separerar 'de överflödiga' från nationalstaten.

Metod

I den här uppsatsen tillämpar jag en slags kvalitativ innehållsanalys för att besvara mina frågor. Efter en närläsning av forskningsfältet som berör förvarsverksamhet har jag valt ut ett antal

---

³¹ Hall, Alexandra, "These People Could Be Anyone": Fear, Contempt (and Empathy) in a British Immigration Removal Centre", *Journal of Ethnic and Migration Studies*, vol.36, No.6, July 2010, ss.881-898; Khosravi, 2009.

³² Coutin, Bibler, Susan, "Confined within: National territories as zones of confinement", *Political Geography*, no.29, 2010, ss.200-208.

³³ Se bl.a.: Hayden, Patrick, "From Exclusion to Containment: Arendt, Sovereign Power and Statelessness", *Societies Without Borders*, no.3, 2008, ss.248-269, och Soldatic och Fiske, "Bodies 'locked-up': intersections of disability and race in Australian immigration", *Disability and Society*, vol.24, No.3, May 2009, ss.289-301.

³⁴ Khosravi, 2009.

begrepp som lämpar sig för att närmare granska effekter, berörda individer, och de alternativ till förvar som aktualiseras av materialet. Dessa begrepp är 'ras', kön, legal status och klass. Begreppen betraktas som dubbeleggade i den mån att de dels fungerar som identitetsmarkörer för individen, dels för att de svarar mot processerna rasifiering, gendering, kriminalisering och i viss mån privatisering som bidrar till konstruerandet av grupper och det offentliga på en större samhällslig nivå. Denna dubbelhet är ett av mina urvalskriterium då den tillåter en granskning både av den förvarstagne, samt effekterna på och av förvarsfenomenet i sig. Mitt intersektionella grundperspektiv har varit ett andra kriterium för att bättre kunna förstå och nyansera frågan om vem och mina val av teoretiska verktyg. Vidare utreder jag hur dessa processer och identitetsmarkörer tas i beaktande inom rapporten av de Bruycker et. al., samt vad deras resonemang kring dem leder till för synsätt på individerna som berörs.

Kvalitativ innehållsanalys kan tyckas vara en vid och öppen metod. Sett till det varierade material som jag använder mig av lämpar den sig dock bra för att komma åt att analysera dem.³⁵ Andra metoder som till exempel kritisk diskursanalys vore snävare och skulle lämna mig med ett resultat där inte alla aspekter rörande förvarsfrågan ryms. Genom en närläsning av forskningsfältet och materialet tillåts jag även aktualisera både teori och empiri för att mejsla fram och applicera mina nyckelbegrepp och teoretiska verktyg. Eftersom förvarsfältet ännu är så pass mångbottnat och splittrat hoppas jag att med min syntes åtminstone göra en insats för att det ska bli bättre sammanlänkat.

Teori

Denna uppsats bygger på två teoretiska grundantaganden för att förstå förvarsfenomenet; de människor som faktiskt berörs av det, samt de identiteter det bidrar till att konstruera. Dessa två är intersektionell teori och space/place/time-logiken. Den sistnämnda är den som ägnas mest utrymme här eftersom den är utvecklad specifikt för att förstå förvarsfenomenet och de effekter det har på individ och samhälle. Utvecklat av geografer bidrar det till att situera förvarsfenomenet i relation till frågor om geopolitik, statssuveränitet och kontrollmekanismer. De båda grundantaganden kan även läsas som paraplybegrepp som innesluter och styr å ena sidan de identitetsmarkörer jag studerar, samt de effekter och processer som dessa å andra sidan omfattar.

Intersektionalitet

Ett intersektionellt perspektiv är nödvändigt för att kunna bilda en mer nyanserad bild och förståelse av vem som förvarstas i dagens Sverige. Teorin utvecklades först som en slags kritik till den dominerande feminismen som ansågs vara alltför styrd av vithetsnormer.

---

³⁵ För en djupare läsning se: Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber, 2011.

Intersektionaliteten bidrog med att komplettera förståelsen av könsmaktsordningar med 'rasmaktsordningar'. Senare togs även klass, funktion och sexuell läggning i beaktande för att förstå hur människor underkastas vissa förtryck, samt gynnas av vissa privilegier avhängigt våra mångfacetterade identiteter.³⁶

I den här uppsatsen kommer jag att diskutera aspekter som nationalitet/medborgarskap, kön, ålder, 'ras' och legal status hos de som förvarstas både traditionellt eller alternativt. Jag kommer även att vilja diskutera sexuell läggning, klass och funktion, trots att dess är mer svåråtkomliga av förklarliga skäl. Utifrån dessa premisser kan en påstå att jag skriver in mig i vad Conlon betecknar som 'the new mobilities paradigm'; att människors rörelsefrihet är starkt beroende av just dessa attribut.

Utifrån min intersektionella grundansats har jag valt att plocka ut tre identitetsmarkörer och tillika processer som har stora effekter både på individen som förvarstas, samt samhället i stort. Dessa tre är: kriminalisering, vilken i viss mån kan kopplas till människors legala status, rasifiering, främst kopplat till idén om just 'ras' och etnicitet, samt gending, som rör frågan om kön och till en viss grad även sexuell läggning.

Förvarsfenomenets kriminaliseringseffekter vilar på flera grunder. Den ena har jag valt att benämna som diskursiv kriminalisering, vilken omfattar bilden och uppfattningen om den förvarstagne. Den andra rör hur kriminalvårdens logik och tekniker vävs samman med vad som benämns som administrativt förvarstagande, därav benämningen administrativ kriminalisering. Jag utgår framförallt från Alexandra Hall och Izabella Majchers artiklar när jag använder mig av detta instrument.³⁷

Angående de rasifierande processerna kommer jag dels att se närmare till idén om den homogena nationalstaten, hur den påverkar och konstruerar bilden av det som anses avvikande, samt McDowell och Wonders syn på förvar som en slags 'enforcement ritual' till vilken 'ras' är starkt kopplat. Jag grundar mig även på Khosravis, Soldatic och Fiskes artiklar.³⁸

Rörande gending ser jag dels till de traditionella idéerna om maskulinitet och femininitet och hur dessa påverkas och transformeras när de befinner sig i rörelse eller stillhet. Förvaret perpetuerar tydligt det heteronormativa vilket öppnar för en betraktelse över andra sexuella läggningar och könsidentiteter. Återigen använder jag mig av Khosravis perspektiv, samt Deirdre Conlons artikel.³⁹

---

³⁶ För vidare läsning se: de los Reyes, Paulina, och Mulinari, Diana, *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*, Liber, 2005.

³⁷ Hall, Alexandra, "These People Could Be Anyone": Fear, Contempt (and Empathy) in a British Immigration Removal Centre", *Journal of Ethnic and Migration Studies*, vol.36, No.6, July 2010, ss.881-898. Majcher, Izabella, "Crimmigration" in the European Union through the Lens of Immigration Detention," Global Detention Project Working Paper No. 6, September 2013.

³⁸ Khosravi, 2009. McDowell & Wonders, 2009. Och Soldatic & Fiske, 2009.

³⁹ Khosravi, 2009. Och Conlon, 2011.

Space/Place/Time

Det teoretiska perspektiv som jag benämner som space-place-time-logiken (hädanefter SPT-logiken) är till största del en teori som utvecklats av den geografiska forskningsdisciplinen och vilar därmed på ett antal grundantaganden som är tämligen nya för mig som människorättsvetare. Jag har dock valt att helt utgå från Mountz et. al. definition och användning av teorin eftersom den är specifikt inriktad och utvecklad för att se till just förvarfenomenet och hur det bör konceptualiseras. Mountz et. al. argumenterar för att forskningen bör förstå förvar utifrån en serie geografiska processer. Genom dessa processer fungerar ett par temporala och spatials logiker vilka strukturerar och formar vad de beskriver som "the seemingly paradoxical geographies of detention".⁴⁰ Paradoxerna som framhålls är indelade i två par: 'containment and mobility' (ungefär 'inneslutande' eller 'fasthållande' och 'rörlighet') samt 'bordering and exclusion' (ungefär 'avgränsande' och 'exkluderande') vilka är inbyggda i nationella och transnationella kontexter som rör förvar.⁴¹

Containment and mobility

The juxtaposition of mobility and containment is a logic that underscores many of the contradictory behaviors detention exhibits: fixing identities while creating new ones, confining bodies while mobilizing their collective, global threat.⁴²

Med det första paret påvisar Mountz et. al. att förvar snarare än att vara rörelsens anti-tes, alltså total stillhet, är ett medel för att uppnå en kontrollerad form av rörelse.⁴³ De förvarstagnas liv rutas in och staten kan minutiöst förutse deras rörelsemönster genom att använda sig av slussar inom byggnaden och scheman som reglerar dagordningen.⁴⁴ Förvarstagna tenderar också att slussas omkring mellan de olika enheterna. Ibland för att komma närmare en ambassad som måste besökas för att få ut rätt handlingar. Ibland för att komma närmare rätt flygplats i väntan på deportation, osv. Detta resulterar i att den 'okända entiteten', som den förvarstagne förstås som får en ny högst mobil identitet där själva deportationsakten "serves as an ultimate confirmation of national identity".⁴⁵ På så vis fungerar förvar som ett sätt att märka personen i fråga som deporterbar. Det svarar mot det hot som den främmande, 'historielöse', oftast papperslöse individen representerar.⁴⁶

---

⁴⁰ Mountz, et. al., 2012, s.524.

⁴¹ Ibid.

⁴² Mountz, et. al., 2012, s.530.

⁴³ Mountz, et. al., 2012, s.526.

⁴⁴ Mountz, et. al., 2012, s.528.

⁴⁵ Mounz, et. al., 2012, s.527.

⁴⁶ Hall, 2010.

Förvarsverksamheten leder oftast till att personen som berörs helt tas ur sitt kollektiva sammanhang; kontakten bryts med de en kan ha lärt känna i det nya landet, rättsligt stöd, samt familj och vänner.⁴⁷ Därmed bryter en också med allt som faktiskt skulle kunna identifiera personen i fråga. Trots dessa konsekvenser rationaliseras förvarstagandet från ett nationalstatligt och byråkratiskt håll som ett sätt att omvandla personen i fråga till en "knowable entity", som framförallt är kontrollerbar.⁴⁸ I förlängningen bör förvar inte förstås som platser av total stillhet utan som produktionsmedel för nya mobila identiteter. Detta för med sig ett slags cirkelargument. Eftersom de förvarstagna inte kan identifieras i samma utsträckning som medborgarna, vars släktband och historia kan härledas bakåt i tiden och är knutna till den nationella kontexten, förblir de uppfattade som främmande hot på grund av den nya identitetens flyktighet; de är inte knutna till den nationella kontexten på annat vis än genom sin kontrollerbarhet och måste därför för att förbli 'kända' i viss utsträckning fortsätta att kontrolleras. Processen för att de ska bli 'kända' bygger alltså på att de förblir okända. Den förvarstagnande staten skapar en slags chimär identitet som omfattar flera av de aspekter som jag kommer att gå närmare in på nedan och upprätthåller denna genom kontrollerad rörelse.

Bordering and exclusion

Förutom att påverka rörelse och stagnation ser Mountz et. al. förvar som "a powerful, physical manifestation of exclusionary state practices" vilka inte bara fungerar som en kontroll av rörelse utan även omformar och omlokaliserar nationella gränser till att röra sig inåt det egna territoriet.⁴⁹ Dessa gränser fungerar dock olika för alla individer avhängigt deras kön, klass, 'ras' och legala status. Förvarsenheter blir därmed platser där diskriminering och förtryck utifrån dessa aspekter reproduceras och förstärks. Förvaret i sig organiseras och hierarkiseras även det utifrån dessa gränsdragningar, då det tydligaste exemplet på detta är könsuppdelningen.⁵⁰ Gränsernas rörlighet kopplas alltså till de förvarstagnas kroppar och just ovan nämnda 'markörer'. Detta leder vidare till att statens suveränitet sträcker sig även utanför det egna territoriet. Studier visar att personer som har suttit förvarstagna men sedan tagits ur förvar på grund av exempelvis deportation tydligt bär med sig sin erfarenhet som ett stigma. Ett stigma som de bär med sig även tillbaka till sitt 'hemland'. Antingen väljer de att förneka och förtränga frihetsberövandet eller lever de mer öppet med sin erfarenhet men riskerar då att ses som förtjänta eller stigmatiserade av sina medmänniskor eftersom de inte förtjänade asyl eller uppehållstillstånd i det nya landet. Deportationen bidrar även till att sätta dem på kartan för regimen, vilket kan leda till större utsatthet och risk för vidare förföljelser.⁵¹ 'Hemlandet' transformeras även det till ett slags förvar.

---

⁴⁷ Mountz, et. al., 2012, ss.527-528.

⁴⁸ Mountz, et. al., 2012, s. 526.

⁴⁹ Mountz, et. al., 2012, s.530.

⁵⁰ Mountz, et. al., 2012, s. 531.

⁵¹ Mountz, et. al., 2012, s. 530.

Kopplingen mellan den förvarstagnes fysiska kropp och gränser har idag med teknologins utveckling blivit än mer framträdande. Inom EU arkivförs nämligen alla migranternas fingeravtryck genom samarbetet Eurodac.⁵² Dessa är i sin tur länkade med vit-listor och svart-listor, varav de första inte kräver visum för att röra sig inom EU till skillnad från de senare. Detta bidrar till att stänga ute vissa oönskade människor samtidigt som idén om den idealiserade EU-medborgaren bibehålls.⁵³ Det är alltså inte endast flyktingar eller särskilt utsatta människor som gränser utförs på utan alla som nyttjar sin rörelsefrihet. Skillnaden ligger i när vissa markörer som kön, ålder, 'ras', klass och legal status sammanfaller med en svart-lista.

While the European Union *appeared* to move border enforcement and exclusion of migrants away from the national scale, processes of detention externalize borders ever farther away from national territories and offshore.⁵⁴

Samtidigt som gränserna individualiseras deterritorialiseras de; de är inte längre kopplade till den traditionella förståelsen av det suveräna territoriet. Förvisso har Sverige i sig inga förvarsenheter förlagda på öar eller liknande, men en kan inte heller påstå att de fem enheterna ligger centralt i något fall. Merparten är förlagda på små orter och i närheten av industriområden där deras arkitektur inte avviker med omgivningen. Mountz et. al. går vidare in på EU:s metoder att hålla kvar och 'trycka tillbaka' migranter.⁵⁵ En metod och konsekvens som jag anser faller sig tämligen logisk. Eftersom gränserna är till denna grad fixerade i människor har de även gjorts rörliga, samt sett till hur mycket de grundar sig på diskriminering och exkludering baserat på 'ras', klass, osv. är de flesta människor som uppfyller en viss kategori en potentiell gränsöverskridelse, eller gräns som måste upprätthållas genom vissa människors stagnation och icke-rörelse.

Sammanfattningsvis

Mountz et. al. illustrerar genom dessa paradoxala förhållanden som rör förvarstagande hur fenomenet inkorporerar och är beroende av space (ung. utrymme), place (ung. plats) och time (tid) på följande vis.

Space kan sägas innefatta de rent arkitektoniska dragen och förhållandena på förvarsenheterna, ett slags microutrymme av det globala fenomenet. Vad är det för faktiskt utrymme som den förvarstagne har tillgång till och rör sig inom? Förvarets rumsliga aspekter har av vissa forskare undersökts som ett slags panopticon.

---

⁵² Mountz, et. al., 2012, s. 532.

⁵³ Mountz, et. al., 2012, s. 530.

⁵⁴ Mountz, et. al., 2012, s. 532.

⁵⁵ Ibid. Se även: Hayden, Patrick, "From Exclusion to Containment: Arendt, Sovereign Power and Statelessness", *Societies Without Borders*, no.3, 2008, ss.248-269.

Place har att göra med var dessa utrymmen är belägna i relation till t.ex. maktcentrum eller vad som ses som en stats territorium. Som illustrerats ovan är det en stark trend inom EU att vilja förlägga förvar utanför medlemsstaternas territorium.⁵⁶ Place formar länken till makroperspektivet på förvar och hur det reproducerar och speglar större geopolitiska förhållanden och strukturer.

De temporala aspekterna är nog de som är minst framträdande i paradoxerna men är än dock lika närvarande i dem båda. Det kanske tydligaste exemplet på detta är hur inrutat och minutiöst schemalagt de förvarstagnas vardag är. Detta framkommer starkt i dokumentären *Förvaret* (2015) då förvarstagna i Flen ber om att få sin lunchtid förlängd från 30 min till 60 min. Efter att förslaget gått vidare till högre instans får de svaret att det inte är möjligt eftersom hälsodepartementet inte tillåter det. Det råder även utgångsförbud på rastgårdarna enligt vissa tider. Men förvarsfenomenets relation till tid verkar även på andra sätt:

Detention practices temporally regulate migrant movement [...] Overlapping practices of regional, national, subnational, and embodied exclusion create torturous and circular pathways for migrants. For example, many migrants who land in Greece, where it is difficult if not impossible to obtain asylum, travel to other European Union states. When they are detected, they become detained and are expelled to Greece [...] Migrants released from detention in Greece with a 'white-paper' – an order to apply for asylum and leave Greece within 30 days – find themselves marked bodies in a 'pattern of circularity' [...]⁵⁷

Denna passage vittnar om hur den temporala logiken verkar på ett mer makroliknande plan. Där resulterar den i vissa migrationsmönster och i många fall absurda valmöjligheter för de berörda migranterna. Fallet ovan är beroende av den så kallade Dublin fördningen vilken kräver att en söker asyl i det första land en anländer till inom EU.

En annan mer svåråtkomlig dimension av tiden framkommer i en studie av Coutin nämligen de förvarstagnas egna upplevelser av den. En av de som Coutin kommer i kontakt med definierar sin tid på förvaret som 'död tid' (dead time).⁵⁸

SPT-logiken fungerar alltså som en länk för att dels koppla förvarsfenomenet till större diskussioner om statsuveränitet och kontrollmekanismer, och dels för att utreda hur förvaret verkar på individen. Jag är intresserad av att utreda hur alternativen till förvar som presenteras i "Alternatives to immigration and asylum detention in the EU" relaterar till SPT-logiken och dess paradoxer.

---

⁵⁶ Mountz, et. al., 2012, s. 533.

⁵⁷ Mountz, et. al., 2012, s. 532.

⁵⁸ Coutin, 2010.

Undersökning och analys

I detta kapitel analyserar jag de processer inom förvarsfenomenet som bidrar till att konstruera idén om den förvarstagne; både på individ- och samhällsnivå. Genom att redogöra för dessa processer mer ingående och i samband med de alternativ som de Bruycker et. al. diskuterar i sin rapport kan en dels undersöka hur dessa processer tas i beaktande av rapportförfattarna och dels kontrastera idén om den traditionellt förvarstagne med den alternativt förvarstagne.

De grupperingar som jag har gjort bör inte förstås som helt disparata och separerade från varandra. Med det menar jag att det finns kriminaliserande aspekter av såväl electronic tagging som designated residence och sponsorship. Det finns alltså inga vattentäta skott mellan dessa kategoriseringar, men för att göra det hela mer överskådligt har jag sökt att sammanlänka de som har en övervägande koppling till t.ex. gendering.

Rasifieringsprocessen kommer dock inte att tas upp förrän i diskussionen då den är att betraktas som helt frånvarande och osynliggjort i rapporten.

Uppsikt, electronic tagging och kriminalisering

Uppsikt och administrativ kriminalisering

Rapportering eller, den mer förekommande termen i Sverige, 'uppsikt' är ett av de allra vanligaste alternativen till förvarstagnande.⁵⁹ Det anses vara det billigaste och minst krävande sättet för stater att kontrollera individer som uppfyller kriterierna för förvar, men appliceras dock endast när risken för att personen avviker uppfattas som låg.⁶⁰ Rent praktiskt innebär det att den berörda personen inställer sig vid vissa datum och tider vid antingen polisen eller någon slags migrationsmyndighet för att bevisa att hen fortfarande är samarbetsvillig och inte har avvikit. Ofta kombineras uppsikt med 'designated residence' (se nedan), samt att identitetshandlingar fråntas individen. Barn utgör ofta ett undantag i fråga om uppsikt så till vida att de inte personligen måste inställa sig hos myndigheterna utan hålls under uppsikt av sin socialarbetare.⁶¹ Frekvensen med vilken en måste inställa sig varierar kraftigt. De Bruycker et. al. konstaterar att i vissa fall av uppsikt måste anmälan ske en gång om dagen, till en gång i veckan, månaden eller till och med än mer sällan.⁶²

De Bruycker et. al. menar att uppsikt endast bör appliceras om det är strikt reglerat och har tydliga riktlinjer i enlighet med de fundamentala mänskliga rättigheterna. Riktlinjerna bör även ta i beaktande individens möjligheter att uppfylla de krav som uppsikt kräver. Det är framförallt frekvensen av rapportering som författarna ser som viktigast att reglera; ju oftare desto större inverkan på individens liv och leverne. De anser även att staten bör täcka alla

---

⁵⁹ De Bruycker, 2015, s. 89.

⁶⁰ De Bruycker, 2015, s. 90.

⁶¹ De Bruycker, 2015, s. 89.

⁶² De Bruycker, 2015, s. 90.

reskostnader som uppsikten kräver, samt tillgodose barnpassning till familjer som behöver "so the child does not have to undergo this experience".⁶³ Myndigheterna bör även ta i beaktande huruvida en person redan inställer sig regelbundet till möten som rör hans migrationsärende. Detta bör förstås som att personen i fråga är samarbetsvillig och inte tänker avvika.⁶⁴

Forskning och undersökningar kring hur uppsikt eller regelbunden rapportering påverkar individen är bristfällig. De Bruycker et. al. konstaterar att vissa personer som inställt sig månatligen hos myndigheterna inte upplevde att det inverkade särskilt på deras liv utan förstods som en rent formell procedur och en del av lagsystemet. Flera andra berättar om motsatta känslor, om hur uppsikt lett till depression, ångest och rädsla. Föremålet för denna oro är framförallt hotet om att kunna bli förvarstagen och det faktum att varje gång en inställer sig hos de berörda myndigheterna så inställer en sig även hos de som har makten att sätta en i förvar.⁶⁵

Uppsikt kan förstås som ett uttryck för hur migrationskontrollåtgärder konvergerar allt mer med kriminalvårdens metoder och tekniker. Detta eftersom personen i fråga i många fall måste inställa sig på just en polisstation för att bevisa sin samarbetsvillighet. I artikeln "'Crimmigration' in the European Union through the Lens of Immigration Detention" redogör Izabella Majcher för rent faktiska likheter mellan kriminalvården och förvarstagandet.⁶⁶ Något som jag valt att förstå som administrativ eller byråkratisk kriminalisering, till skillnad från den diskursiva som är uppenbart mer känslostyrd. Denna konvergens har resulterat i diffusa gränser rörande diskurs och praktik mellan de två fälten som i sak skiljer sig helt från varandra. Samt att sammanblandningen mellan migration och kriminalitet har lett till en mer negativ uppfattning om icke-medborgare.⁶⁷ Majcher väljer att begränsa sig till förvarstagande inom EU och påvisar hur förvarstagande bör förstås som ett *de facto* straff, snarare än en administrativ kontrollåtgärd.

Förvarstagande och liknande tvångsåtgärder är endast berättigade enligt EU:s Återvändandedirektiv artikel 15(1)(a) och 15(1)(b): om det finns en risk att personen i fråga kommer att avvika och inte uppfylla verkställighetsorden om deportation frivilligt, eller om hen försvårar återvändandeprocessen på något sätt, t.ex. genom att inte uppvisa rätt papper eller identitetshandlingar. Artiklarna klagör att detta måste berättigas genom 'objektiva kriterier' vilka inte specificeras i direktivet utan överläts till de nationella lagstiftarna att tolka fritt.⁶⁸ Detta öppnar för ett stort mått av godtycklighet att spela in vad gäller

---

⁶³ De Bruycker, 2015, s. 91.

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ De Bruycker, 2015, s. 90.

⁶⁶ Majcher, Izabella, "'Crimmigration' in the European Union through the Lens of Immigration Detention," Global Detention Project Working Paper No. 6, September 2013.

⁶⁷ Majcher, 2013, s.3.

⁶⁸ Majcher, 2013, s. 12.

frihetsberövandet. Det faktum att ansvaret och rättfärdigandet av förvarstagande läggs på den berörda individens handlingar och huruvida hen är samarbetsvillig eller ej gör att förvarstagandets syfte i mångt och mycket liknar ett straff eller en vedergällning.⁶⁹ Denna idé förstärks snarare än tonas ner av alternativet uppsikt sett till hur personer som lever med alternativet även lever med rädslan och under hotet om att åter frihetsberövas. Deras övilja att samarbeta skulle kunna *straffas* med förvarstagande.

Effekterna av förvarstagande spelar även de en viktig roll rörande kriminaliseringen. Sett till de förhållanden under vilka människor frihetsberövas liknar de rent arkitektoniskt fängelser och häkten, med höga murar, taggtråd, låsta fönster, slussar, celler, osv.⁷⁰

Den största faktiska skillnaden mellan förvarstagna och häktade är att de sistnämnda befinner sig inom kriminalvården; en straffande myndighet som därmed förutsätter restriktioner för att säkerställa de intagnas rättssäkerhet. Eftersom förvarsenheterna förstås som administrativa myndigheter har de inte lika höga krav om rättssäkerhet och rättvis rättegång just eftersom de frihetsberövade inte begått något egentligt brott. "The use of administrative procedures for confining non-citizens is justified by the assumption that immigration detention is a non-punitive, preventive, and merely a bureaucratic measure aimed to enforce immigration and asylum policy."⁷¹

Alternativet uppsikt leder förvisso till att den alternativt förvarstagne inte utsätts för den rent konkreta miljö som förvaret utgör. I teorin kan hen fortsätta att leva ett vanligt liv bara hen inställer sig hos migrationsverket eller polisen med jämna mellanrum. Uppsikt tycks därför, vid första anblick, vara en än mer administrativ åtgärd som därmed har en än svagare koppling till kriminalvården och därmed även kriminalisering. Detta kan sin tur leda till ett än svagare rättighetsanspråk eftersom individen inte har begått något brott och inte heller utsätts för tvångsåtgärder som till den grad liknar häkten på samma sätt som förvar. Rätten till en rättssäker rättegång tycks därmed än mindre aktuell eller applicerbar. Uppsikt öppnar alltså för en större godtycklighet och brist på transparens på grund av brister i den juridiska processen, och att regleringen inte tas på lika stort allvar som vid förvarstagande.

I praktiken kvarstår även förvarstagandet som ett reellt hot för individen. Personens rörelsefrihet är ständigt strikt villkorad och i viss mån tidsbegränsad även om datumet för deportation är okänt. En kan föreställa sig att polisen och migrationsverket inkorporeras i hotet som förvaret utgör då det är de som har makten att utfärda förvarstagandet. Jag vill även mena att mycket av den administrativa kriminaliseringen ligger i huruvida personen inställer sig hos en polismyndighet eller en migrationsmyndighet, det ena är egentligen inte bättre eller sämre, men att låta polisen sköta ärendet förstärker tydligt kopplingen mellan migranter och kriminalitet. Att röra sig fritt i det offentliga rummet är därmed inte lika

---

⁶⁹ Majcher, 2013, s. 13.

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ Majcher, 2013, s. 9.

självlklart för en person som lever under uppsikt eftersom polisen eller statens representanter snarare signalerar hot än trygghet.

Electronic tagging och diskursiv kriminalisering

Electronic tagging kan ses som ett ännu tydligare exempel på den konvergens som sker mellan kriminalvård och migrationskontroll. Det används hittills endast i en av de sex nationella kontexterna som rapportförfattarna studerat, nämligen Storbritannien. De elektroniska verktyg som används är identiska med de fotbojor som används inom kriminalvården. De Bruycker et. al. menar dock att det i teorin inte måste innebära fotboja utan även skulle kunna innefatta röstigenkänning, men går inte närmare in på hur detta skulle kunna fungera. Fotbojan är kopplad till en satellit och en elektronisk monitor som installeras i personens hem för att kontrollera att hen befinner sig i sin bostad vid vissa tider. När Storbritanniens Home Office beslutade om att utöka användningen av fotbojor till att inkludera även migranter beslutades om att det endast fick implementeras då personen i fråga även hade en kriminell bakgrund, detta på grund av att det annars skulle bli en alltför hög kostnad. Till vilken grad detta efterlevs är svårt att säga då de Bruycker et. al. haft svårt att uppnå information om applicering och dokumentation. De brittiska myndigheterna menade vid införandet av fotbojor mot migranter att det var ett mindre invasivt ingrepp på deras rörelsefrihet och att de endast skulle direkt övervaka personen två timmar två gånger per vecka. Tiderna har sedan dess ökat och varierat och idag används snarare argumentet att staten vill "demonstrate to those who are not detained that we intend to exercise a high level of control pending their removal".⁷² Bara för att personen i fråga inte är förvarstagen i den traditionella bemärkelsen ska det inte betyda att hen inte upplever sig under statens kontroll.

Elektronisk övervakning är vad de Bruycker et. al. ägnar mest kritik i rapporten och de menar att det i vissa fall kränker artikel tre, fem och åtta i the European Convention of Human Rights eftersom det kan ses som inhuman och kränkande behandling, godtyckligt frihetsberövande, samt inskränker på individens rätt till privatliv. Fotbojor har kritiserats från många håll på grund av den stigmatiserande effekt det har på individen och att det visuellt likställer migranter med kriminalitet. Många vittnar om att det är en källa till stor psykisk påfrestning och social exkludering. De Bruycker menar att det i mångt och mycket liknar en annan form av förvarstagande och är därmed inte ett alternativ i sin nuvarande form. De rekommenderar därför Storbritannien att reformera sin elektroniska övervakning och åtminstone introducera en tidsgräns för hur länge övervakningen ska pågå samt hur många timmar individen måste befinna sig i sitt hem per dag.⁷³ Gränsen mellan migrations- och kriminaliseringsdiskurs flyter genom detta alternativ samman, vilket kan belysas genom följande citat:

---

⁷² De Bruycker, 2015, s. 102.

⁷³ De Bruycker, 2015, s. 103.

These people [detainees] could be anyone. [...] I'm not saying that some of them aren't genuine, but do we know who they are? They could be ex-soldiers. We've had a few of them. [...] They may have killed their granny, pissed off the family, the local gangs. They may have been involved in all kinds of stuff. All they have to do is get on a plane, get rid of their passport and arrive in Britain. Once they're here they just give a name and we have no way of knowing who they are. Immigration don't know. They haven't got a clue. And they wind up in here.⁷⁴

Uttalandet kommer från en brittisk tjänsteman som arbetar på förvaret Locksdon i Storbritannien där Alexandra Hall genomför en djupgående sociologisk studie i syfte att förstå hur känslor styr förvarsfenomenet. Hon drar slutsatsen att rädsla och förakt är två väldigt drivande krafter inom förvarsfenomenets mikrokosmos. Framförallt den första känslan är vad som starkt bygger och förstärker diskursen kring kriminalisering av migranter. Som tjänstemannen vittnar om ovan är det osäkerheten kring dessa okända människors identitet som är det fruktansvärda.

Hall använder sig av Ahmeds förståelse av rädsla för migranter. Denna bygger på att samhället uppfattar migration som vågor och strömmar som riskerar eller hotar att överskölja och överväldiga det; en desperat känsla över att inte kunna hålla dem tillbaka.⁷⁵ Rädslan är på så vis nära sammanlänkad med just rörelse; att någon eller något ska lyckas komma undan. Detta beskrivs som att "circulating fear 'slides across' signifies bodies, and sticks to some, making them fearsome".⁷⁶ Det finns alltså ett stort mått av godtycklighet gällande *vem* som uppfattas som farlig baserad på ett antal aspekter, attribut och markörer. Inom förvarsenheterna grundar sig denna godtycklighet framförallt på människors okända identitet och främlingskap. Det enda som tjänstemannen på förvaret känner till med säkerhet om de förvarstagna är deras kroppar inom förvarets väggar vilket skapar en konstant misstänksamhet mot allt som de förvarstagna påstår om sig själva, samt en extrem vaksamhet över just deras kroppar.⁷⁷ Vaksamheten har som mål att upptäcka fara, vilket spelar in i tjänstemännens emotionella engagemang vis à vis de förvarstagna och representerar dem som hot. Samtidigt som förvarets syfte är att hålla tillbaka och undvika eventuella hot producerar det även kategorier av människor som anses vara 'illegala' eller kriminella.⁷⁸ Tjänstemännen på förvaren rättfärdigar därför sitt bemötande av förvarstagna baserat på dessa nya kategorier. En kan även säga att detta cirkelargument som kriminaliserar migranter går att applicera på förvarsfenomenets legitimering på ett större samhällsplan: migranter kan

---

⁷⁴ Hall, 2010, s. 888.

⁷⁵ Ahmed, S, "Affective economies", *Social Text*, 22(2), 2004, s.124.

⁷⁶ Hall, 2010, s. 889.

⁷⁷ Hall, 2010, ss. 889-890.

⁷⁸ Hall, 2010, s. 894.

vara kriminella, vilket kräver förvarstaggande; migranter måste vara kriminella, eftersom de förvarstas.⁷⁹

Fotboja kan tyckas eliminera det mikrokosmos eller panopticon som Hall beskriver i sin artikel. Men jag skulle snarare vilja mena att det bidrar till att inkludera fler människor i den kultur av misstänkliggörande och misstänksamhet som råder mellan förvarstagna och tjänstemännen på förvaret. Faktiskt hela samhället, eller åtminstone den alternativt förvarstagnes närmiljö. Fotbojan är något så visuellt och det är direkt kopplat till kriminalvården. Migranten skulle då bära sin kriminalisering helt tydligt och öppet som en tydlig markör och ett stigma för sitt främlingskap, vilket skulle kunna leda till att de som noterar markören frågar sig vad personen har gjort för att förtjäna den. Fotbojan eliminerar alltså inte den extrema vaksamheten rörande migrantens kropp, men den tillåter myndigheterna att tona ner den genom att säga att personen inte övervakas ständigt och jämt utan endast ett par timmar och ett par dagar i veckan. Än en gång är dokumentationen bristfällig och fotbojan skulle kunna möjliggöra för konstant övervakning av individer.

Det faktum att Home Office först endast tillät fotboja för personer med kriminell bakgrund är även det talande för den diskursiva kriminaliseringen. Medborgare som begått brott men som avtjänat sitt straff bör tillåtas att integreras in i samhället. Men samma ramar tycks inte applicerbara på migranter, hens kriminella bakgrund kvarstår, vare sig straffet är avtjänat eller ej, och berättigar även vidare invasiva åtgärder. Det lyder under samma logik som uttalandet ovan. De här människorna är okända och måste i brist på identitetsbevis kontrolleras.

Angivet boende och gending

'Designated residence', eller angivet boende används ofta i kombination med de andra alternativen. I Sverige till exempel kräver förvaret att den förvarstagne som släpps under uppsikt anger vilken adress hen kommer att befinna sig på. Det finns dock flera olika sätt som detta alternativ förstås och implementeras på. De Bruycker et. al. sammanfattar dem under idén om angivet boende i fall då individen inte har rätt att bo någon annanstans än den angivna. "This can be a State-run centre, State-funded accommodation, or a private home (of the individual or the guarantor)".⁸⁰ Eftersom angivet boende och framförallt exemplet 'return houses' lägger stor tonvikt vid och explicit nämner just familjer anser jag att detta alternativ aktualiserar den gendingprocess som förvar starkt bidrar till och bygger på.

Det första exemplet som de Bruycker et. al. tittar närmare på är 'reception centres for asylum seekers', i Sverige benämnt som transitboende. Dessa miljöer och boenden är mer öppna eftersom de oftast är till för personer som ännu inte fått beslut om till exempel

---

⁷⁹ Mountz, et. al., 2012, s. 527.

⁸⁰ De Bruycker, 2015, s. 96.

utvisning och de berörda individerna anses då inte ha tillräckliga skäl för att avvika ännu. På transitsboenden finns ofta bättre och lättillgängligare tjänster såsom juridisk rådgivning och dyl. De Bruycker et. al. menar att det är en tämligen god praktik att låta personer som ska utvisas inhysas på transitboenden eftersom det leder till en mindre inverkan på deras rörelsefrihet, samt sett till att verkställandet av deportationen ibland kan ta månader.⁸¹ Ur detta perspektiv kan en därmed anse att privat angivet boende är det allra bästa alternativet till förvar, men de Bruycker et. al. noterar att trots att det må vara det minst invasiva leder det ofta till att berörda individer blir utan juridisk rådgivning och andra stödfunktioner som EU kräver att förvarsenheterna erbjuder.⁸²

Den alternativa form av angivet boende som de Bruycker et. al. ägnar mest utrymme i rapporten är så kallade offentliga center med eller utan 'coaching component'. EU ålägger alla sina medlemsstater att ha tydliga mottagningscenter och procedurer för människor som anländer för att söka asyl, medan återvändandeprocessen lämnas friare till de enskilda staterna att besluta om. Detta anser författarna leder till underutvecklade system och alternativ till de traditionella förvaren. Trots det finns ett par exempel att se till. Belgien använder sig av 'return houses' för personer som väntar på verkställande av deportation. Alternativet har fått mycket kritik eftersom det främst öppnades upp för personer som berörs av så kallade Dublin-ärenden (deras fingeravtryck har gett utslag i ett annat EU-land där de först befunnit sig, vilket innebär att det är där de ska söka asyl och de ska därför återsändas till det första landet de registrerats i) eller personer som sökt asyl vid gränsen. NGO:s har menat att dessa människor har lika stor rätt att vara del av den normala asylprocessen, samt att personerna formellt förvarstas utan att deras ärenden egentligen är avgjorda. Oftast är det familjer som inhyses på återvändandehuset. En kan lämna området mellan 08.00-22.00 och de Bruycker et. al. beskriver dem på följande vis:

[F]amilies are placed in well-equipped houses in the community and retain their privacy and independence. For example, they cook their own food and can lock their flat at night, and can meet lawyers and NGO representatives freely.⁸³

Vidare får de berörda individerna personlig uppföljning av tjänstemän som utreder alla deras möjligheter, samt ser till att de är införstådda med sina ärenden och de beslut som fattas. Dessa tjänstemän är ansvariga både för familjernas vardagsbehov, och den administrativa processen som de genomgår. Rapportförfattarna ser det som ett "added value" att personalen inte är poliser utan utbildade för detta specifika syfte.⁸⁴ Detta är även den största skillnaden

---

⁸¹ Ibid.

⁸² De Bruycker, 2015, ss. 101-102.

⁸³ De Bruycker, 2015, s. 97.

⁸⁴ De Bruycker, 2015, ss. 97-98.

mellan det Belgiska alternativet och det Österrikiska som även det riktar sig till främst familjer. Det liknar på flera sätt traditionella förvarsenheter med olika avdelningar och personalen består av poliser. Genom de två öppna avdelningarna, en för familjer och en för ensamkommande män, bevaras en del rörelsefrihet under dagen. När verkställighet av utvisning närmar sig flyttas familjerna till den låsta avdelningen.⁸⁵ Denna uppdelningen som baseras på kön och familjeroll är ett tydligt exempel på hur förvarsfenomenet och i detta fall även alternativet perpetuerar gendringprocessen. Uppdelningen leder även till frågan om en öppen avdelning för kvinnor, vilket aktualiserar det faktum att förvarsfenomenet i mångt och mycket är ett maskulint system sett till ojämnheten mellan antalet män och kvinnor som förvarstas. Studier visar att kvinnor, vilka utgör en slående minoritet bland förvarstagna löper större risk för psykisk ohälsa än män. Sett till sitt antal tenderar de att få sina behov förbisedda.⁸⁶

De Bruycker et. al. kritiserar exempel på angivet boende i de fall då de innebär att de berörda individerna måste lämna sitt vardagliga sammanhang och flytta till en institution som ligger långt ifrån deras hem. I Belgien har denna metod används just för att signalera att verkställigheten av deportationen är nära och att personerna ska förbereda sig. Rapportförfattarna hänvisar till studier av bland andra UNHCR och menar att "links with the local community, contact with external actors, [...] and the provision of independent legal advice are some of the elements which previous research has shown to make the scheme more humane and efficient".⁸⁷ Vidare har nyckeln till en samarbetsvillighet från personen som utvisas visats sig vila på den tillit som en lyckats bygga mellan individen och administrationen, förklarar de Bruycker et. al. och hänvisar än en gång till rapporter av UNHCR.⁸⁸

I rapporten tas även center för ensamkommande minderåriga upp men utan vidare djupdykning. De Bruycker et. al. understryker vikten av att inte förvarsta barn endast på grund av att dagens system lider av bristande strukturer och alternativ. De lyfter även den forskning som visat enhälligt att barn som förvarstas lider stora påfrestningar rörande sin psykiska hälsa och att även kortare förvarsvistelser tydligt påverkar deras kognitiva utveckling negativt.⁸⁹ När migrationsverket i Sverige hanterar fall där hela familjer är inblandade väljer en ofta att splittra familjerna. Barn får under vissa omständigheter förvarstas men endast under kort tid (72h) vilket ställer högre krav på ständigt förnyade beslut. Istället förvarstas endast mannen, medan kvinnan och barnen sätts på ett transitboende, vilket uppfattas som mer öppet och humant, samt ställer mindre juridiska krav på beslutsfattandet.⁹⁰ Detta underbygger och genererar

---

⁸⁵ De Bruycker, 2015, s. 99.

⁸⁶ McGinley, Ali, "Detention of women: principles of equality and non-discrimination", *Forced Migration Review*, issue 44, September 2013, s. 31. Och: Brané & Wang, "Women: the invisible detainees", *Forced Migration Review*, issue 44, September 2013, ss. 37-39.

⁸⁷ De Bruycker, 2015, s. 100.

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ De Bruycker, 2015, s. 101.

⁹⁰ Khosravi, 2009, ss. 43-44.

idén om kvinnan som en passiv varelse som blir handlingsförlamad utan sin handlingskraftige man, vilket bland andra Conlon och Khosravi tar fasta på i sina artiklar.

Genderingprocessen kan i mycket liknas vid rasifieringsprocessen då de båda skapar föreställningar och förförståelser om vilka människor som bör befinna sig på vilken plats, samt varför. Conlon redogör i sin artikel "Waiting: feminist perspectives on the spacings-/timings of migrant (im)mobility" för hur migrationsströmmar 'könas'. Det feminina tenderar som så ofta annars att anta en mer passiv offerroll, medan det maskulina starkare uppfattas som ett hot. Oavsett verkligt kön homogeniseras de som väntar eller förblir kvar i närområdet till en konflikt till att förstås som kvinnor. Deras påstådda föreställda passivitet spär på hjälplösheten och gör att dessa människor förstås som de sanna offren.⁹¹ Ett perspektiv som även Khosravi underbygger: "Muslim men are also seen as endangering passive Muslim women, who are perceived as victims needing to be saved".⁹² Individer som däremot ger sig av och aktivt söker att skapa sig en bättre och tryggare tillvaro längre bort kodas som aktiva och handlingskraftiga vilket i sin tur representerar dem som större hot mot säkerheten.⁹³ Det sker alltså en polarisering mellan de som anses passiva, flyktingar på flyktingläger, och de som anses aktiva, flyktingar som korsar statsgränser. Detta påverkar i sin tur huruvida en person anses ha tillräckliga asylskäl. Sverige hämtar aktivt s.k. kvotflyktingar från läger; dessa människor riskerar alltså inte att förvarstas. Medan de som söker asyl, vilket måste göras inom Sveriges gränser möts av en starkare misstänksamhet eftersom de lyckats ta sig in i landet; deras handlingskraftighet och agentskap misstänkliggör dem.

Den som söker asyl i Sverige och som definierar sig själv som man riskerar därför att hypermaskuliniseras. Personer av det manliga könet ses i sig redan som mindre sårbara och mer handlingskraftiga oavsett om de migrerat eller ej. Förväntningarna som de möter i mottagarlandet bygger även de på denna uppfattning vilket resulterar i att männen tvingas uppvisa handlingskraft och självständighet. Vilket spinner vidare på spiralen om rasifierade och könade stereotyper. Khosravi noterar följande:

The perception of Muslim men as having a 'primitive masculinity' was vividly demonstrated by a newspaper clipping attached to a map of Sweden in the room of the chief of the immigration division at the National Police Board. The clipping read: 'His view of women has no place in Sweden.' When I asked the police chief about it, he explained that 'a lot of those [male asylum seekers] coming here do not share our values'.⁹⁴

Det är oroväckande att dessa rasistiska och könsstereotypa cirkelargument resonerar och får gehör så pass högt upp i beslutskedjan. Förvarstagan som på många vis är en slags passiv

---

⁹¹ Conlon, 2011, s. 355.

⁹² Khosravi, 2009, ss. 49-50.

⁹³ Conlon, 2011, s. 355.

⁹⁴ Khosravi, 2009, s. 49.

väntan fungerar enligt Conlon som en feminisering av de hypermaskulina männen som blivit nekade asyl. Denna behandling och effekterna den får krockar alltså inte bara med de dominanta idéerna om 'mannen' utan även med personernas bakgrund, krav från samhället, deras individuella hopp och drömmar.⁹⁵ Jag är inte helt övertygad om Conlons slutsats eftersom jag anser att hon inte tillräckligt tar förvarets kriminaliserande effekter i beaktande. Snarare skulle en kanske kunna tala om en avmaskulinisering, eller en slags kontrollerad maskulinitet. Att tala om en feminisering av de förvarstagna männen skulle i min mening betyda att de görs till underkastade och mjuka varelser, vilket skulle underminera rättfärdigandet av att förvarsta dem. Möjligtvis kan en istället se hur kriminaliseringens effekter och den hotbild som de skapar ersätter det hypermaskuliniserade hotet när männen avmaskuliniserats genom förvarstagandet.

Alternativet designated residence bygger på och perpetuerar i samma utsträckning som traditionellt förvarstagande idén om könade rörelsemönster och genderingprocesser. Genom sin tonvikt vid familjer, kvinnor och barn, samt sin tystnad kring den ensamkommande mannen skulle jag vilja påstå att rapporten än starkare förmedlar idén om att traditionellt förvarstagande anses berättigat vad gäller just ensamkommande män; att män inte ingår i rapportförfattarnas sårbarhetsparadigm annat än som familjefäder.

En annan aspekt som jag anser bör lyftas här är frågan om annan könsidentitet eller HBTQ-personer. I en fotnot på sida 56 i rapporten skriver de Bruycker et. al. att "we notice that gender, gender identity or sexual orientation are factors that should lead to implementation of special procedural guarantees".⁹⁶ Men det återkommer sedan inte i diskussionen och kritiken av alternativen. Tyvärr tycks detta vara en förbisedd aspekt även inom forskningsfältet då det finns få artiklar som berör personer med annan könsidentitet än den normativa.

Khosravi tar upp ett fall rörande en iransk transperson, Fatemah-Kian G.S. som flytt på grund av förföljelser och tortyr som hon utsatts för av den moraliska polisen i hemlandet. Andra förvarstagna vittnade om att Fatemah-Kian led av allvarlig psykisk ohälsa under sin förvarsvistelse, men hennes önskan om läkarbesök tog förvarsenheten aldrig hänsyn till. Istället isolerades hon från de andra p.g.a. bristande samarbetsvillighet. I maj 2004 försökte hon ta sitt liv men räddades av de andra förvarstagna. Efter att ha tillbringat en natt på sjukhus var hon tillbaka på förvaret där hon beskylldes för att ha fejkat sitt självmordsförsök och det dokumenterades därmed aldrig. Den 25e maj lyckades Fatemah-Kian ta sitt liv. Personalen på förvaret menade att de inte varit medvetna om hennes psykiska ohälsa trots att en psykolog som träffat Fatemah-Kian fler än tio gånger uttryckt att "There is a high risk of suicide... In an

---

⁹⁵ Conlon, 2011, s. 357.

⁹⁶ De Bruycker et. al., 2015, s. 56.

extraordinary, stressful situation, she might see suicide as the only way out of a long period of suffering".⁹⁷

Utifrån detta fall, samt sett till det faktum att förvaret i sig är och utgör en del av en högst polariserad struktur där endast två kön ryms, kan en föreställa sig att personer med en annan könsidentitet är extremt utsatta och osynliggjorda. Mycket utav utsattheten grundar sig även på att HBTQ alltför sällan anses vara tillräckliga asylskäl och HBTQ-personer löper därför större risk att förvarstas. Trots detta kommenteras det inte vidare i relation till de alternativ som berörs i rapporten vilket tyder på att alternativen inte lyckas bryta med det traditionella förvarstagandets heteronormativa genderingprocess.

Sponsring, deposition och privatisering

De alternativ som tycks mest aparta i relation till både mina teoretiska grundantaganden, samt mina teoretiska verktyg är 'sponsorship by a citizen of the country or a long term resident' och 'personal financial guarantee', däremot är de sammanlänkade med andra aspekter av traditionellt förvarstagande. Som uppmärksammats ovan är förvarstagande av migranter ett i sig växande fenomen och trenden inom trenden, så att säga, är privatisering.⁹⁸

Sponsorship by a citizen (hädanefter sponsring) är det andra mest använda alternativet till förvar som de Bruycker et. al. identifierat i fallstudierna. Det används dock inte i Sverige än. Rent konkret innebär det att ansvaret för att den förvarstagne, eller den som kvalificerar sig till förvar, inte avviker läggs på en 'guarantor', en slags borgenär. Denne måste vara medborgare eller sedan länge bosatt i landet i fråga. Vanligtvis krävs även en fast adress, ingen kriminell bakgrund, regelbunden inkomst, samt insikt om individens situation. Det är kanske på grund av dessa kriterier som ansvaret oftast läggs på borgenärer som har direkta släktband med den förvarstagne.⁹⁹ I Slovenien och Litauen måste borgenären även kunna uppvisa att hen kan sörja för boende och uppehälle för personen i fråga, medan Storbritannien snarare har ett mer strikt ekonomiskt incitament mellan stat och borgenär, och denne måste inte sörja för boende eller uppehälle. Borgenären betalar helt enkelt borgen för den förvarstagne som en slags deposition. Misslyckas denne med sitt uppdrag och den förvarstagne avviker betalas inte pengarna tillbaka.¹⁰⁰

De Bruycker et. al. förstår detta alternativ som ett tveeggat svärd. Å ena sidan tillåter det migranten att förbli i en mer familjär miljö, eftersom borgenären oftast har personliga band till individen i fråga. Därför anser de att det är som mest applicerbart i länder med stora "immigrant communities". Samtidigt som detta kan diskriminera migranter som just inte har

---

⁹⁷ Khosravi, 2009, s. 39. Vidare begravdes Fatemah-Kian son var ateist på den muslimska delen av en kyrkogård i närheten av förvaret. Ett anonymt kors i metall markerar hennes grav.

⁹⁸ Flynn, Michael & Cannon, Cecilia, "The Privatization of Immigration Detention: Towards a Global View," Global Detention Project Working Paper No. 1, September 2009, s.2.

⁹⁹ De Bruycker, 2015, s. 92.

¹⁰⁰ De Bruycker, 2015, s. 93.

de personliga kopplingarna till det nya landet och därför inte lika enkelt kan finna borgenärer att sörja för dem. Författarna menar därför att stater måste arbeta vidare med sponsorsystemet som det appliceras idag för att även utveckla mer opersonliga system.¹⁰¹ De höjer även ett varningens finger angående relationen mellan migrant och borgenär: "previous research has raised the risk of exploitation inherent in the dependency between the applicant and the 'sponsor'".¹⁰²

'Personal financial gurantee' liknar i viss mån sponsoringssystemet i det att pengar används som en garanti. Men till skillnad från sponsringen berör detta ekonomiska utbyte endast den förvarstagne och staten. Den förvarstagne betalar sin egen borgen som en slags deposition. Vid avvikande betalas inte pengarna tillbaka. Detta alternativ används i nuläget bara i ett av de sex länderna som de Bruycker et. al. studerat, Storbritannien.

Även rörande detta alternativ menar författarna att individens möjligheter, i detta fall de ekonomiska, måste tas i beaktande då det kan diskriminera de som endast har väldigt begränsade summor att deponera. Det är även viktigt att personen i fråga är väl införstådd med hur hen ska gå tillväga för att återfå sina pengar.¹⁰³

Rörande traditionellt förvarstagande söker Michael Flynn och Cecilia Cannon i sin artikel, "The Privatization of Immigration Detention" att skapa en global översikt av hur privata aktörer har hanterat ansvaret för förvarstagna. I USA exempelvis är det framförallt privata säkerhetsfirmor som fått åta sig hela verksamheten, medan staten i Frankrike och Portugal har kontrakt med privata icke-vinstdrivande organisationer som förmedlar bland annat sjukvård, rättsligt och socialt stöd, osv.¹⁰⁴ Sättet som privata aktörer inkorporeras skiljer sig därmed avsevärt beroende på vilken nationell kontext en ser till. Flynn och Cannon ser till ett antal fallstudier varav ett är Sverige. Sverige anses vara ett tämligen a part land rörande privatisering eftersom staten efter mycket kritik under sent 90-tal valde att reformera förvarstagandet, vilket innebar att privata aktörer helt uteslöts samt att ansvaret för förvaren lades på Migrationsverket istället för på polismyndigheten. Sveriges förvarstagande anses idag som exemplariskt och något som bör implementeras även i andra länder.¹⁰⁵

Materialet som finns att tillgå rörande staters beslut att privatisera förvarstagande är väldigt tunt och ger få svar. Ofta kan även samma resonemang och argument leda till helt olika slutsatser vilket följande citat påvisar:

---

¹⁰¹ De Bruycker, 2015, s. 94-95.

¹⁰² De Bruycker, 2015, s. 94.

¹⁰³ De Bruycker, 2015, s. 95.

¹⁰⁴ Flynn, & Cannon, 2009, s. 4.

¹⁰⁵ Flynn, & Cannon, 2009, s. 12-13. Här vill jag dock påpeka att Flynn och Cannons artikel är något daterad sett till de allvarliga fall och vittnesmål som lyfts fram på senare år om vad de förvarstagna själva anser om sin behandling (se Sveriges radios program Konflikt och Kaliber). Det är även värt att notera att polisen fortfarande är ansvarig för själva utvisningen och förflyttandet av förvarstagna. Vid utvisningar har det förekommit tvångsinjektioner ("Tvångsinjektioner av lugnande på utvisningsresor bryter mot svensk lag", *Sveriges Radio*, 2014-10-26, hämtad 2015-04-27). I början av 2015 avled en man under utvisandet ("Personalen berättar om utvisning där irakisk man dog", *Sveriges Radio*, 2015-03-26, hämtad 2015-04-27).

while Sweden eventually decided not to use private contractors to run its detention facilities out of an appreciation that these detainees merited specialized treatment, in the 1970s UK authorities drew exactly the opposite conclusion based on similar reasoning, arguing that private contractors should be employed in detention centers because “the use of prison or police officers would be seen as too oppressive for non-prisoners” [...]¹⁰⁶

Några av de överhängande riskerna med den slags privatisering som Flynn och Cannon studerat är att kontrollorganet ofta är den privata aktören själv. Det är alltså upp till företaget att framföra missförhållanden och kränkningar, något som avsevärt minskat transparensen vilket även Tania Penovic vittnar om i artikeln ”Privatised Immigration Services”.¹⁰⁷ Både Flynn, Cannon och Penovic lyfter även det faktum att, till skillnad från vanliga företag som lyder under marknadsekonomiska principer och som därmed skulle gå i konkurs om de gjorde ett undermåligt arbete tenderar företag inom förvarstaggande att kunna fortsätta sin verksamhet ändå eftersom att staten gjort sig beroende av dem för att fylla en så pass viktig samhällsfunktion.¹⁰⁸

Sett till hur mycket ansvar som alternativen sponsring och deposition ålägger privatpersoner är det intressant hur de Bruycker et. al. i sina ’concluding remarks’ noterar att ”very few external actors – private or non-governmental organisations – were involved in implementing these schemes”.¹⁰⁹ Detta är delvis en definitionsfråga kring hur privata aktörer bör förstås, men ur mitt perspektiv bör en privatperson som betalar borgen för en förvarstagen absolut betraktas som en privat aktör. Privatiseringstrenden och dessa alternativ är djupt problematiska och öppnar en helt ny marknad där förvarstagna, vilket även rapportförfattarna noterar, kan komma att exploateras på grund av sin beroendeställning. Draget till sin spets skulle jag vilja beskriva det som en ny form av människohandel som i detta fall skulle sanktioneras och kontrolleras av staten. Myndighetsutövandet läggs alltså på privatpersoner som endast behöver uppvisa ett medborgarskap, en icke-kriminell bakgrund och tillräckliga resurser för att kunna, i vissa fall, sörja för den alternativt förvarstagne. Detta är i samma mån som kriminaliseringen ett sätt för det traditionella förvarstaggandets misstänksamhet att än mer genomsyra samhället i stort, samt en professionalisering av att bedriva vaksamhet över vissa människor.

Sponsring och deposition aktualiserar även klassperspektivet, framförallt i det senare alternativet eftersom en förutsätter att dessa personer inte är tillräckligt behövande eller ’riktiga’ flyktingar utan faktiskt har resurser nog att betala för sig, eller bara är fattiga.

---

¹⁰⁶ Flynn, & Cannon, 2009, s. 16.

¹⁰⁷ Penovic, Tania, “Privatised Immigration Detention Services: Challenges and Opportunities for Implementing Human Rights”, *Law in Context*, vol.31, 2014, ss. 46-47.

¹⁰⁸ Penovic, 2014, s. 46. Och Flynn & Cannon, 2009, ss.16-17.

¹⁰⁹ De Bruycker et. al., 2015, s. 118.

Inledningsvis i rapporten citerar och till en viss grad kritiserar de Bruycker et. al. den förre brittiske migrationsministern Phil Woolas och hans rättfärdigande av traditionella förvar som ett sätt att skydda nationen från ekonomiska migranter.¹¹⁰ Rapportförfattarna berättigar dock detta i viss mån genom att argumentera för proportionalitet vid implementering av depositionalternativet; att vissa förvarstagna kanske bara äger fem pund.¹¹¹ Denna fattigdom eller brist på ekonomiska resurser leder dock inte till att de inkluderas inom sårbarhetsparadigmet som berättigade till mer skydd.

Privatisering på det vis som alternativen föreslår skulle möjliggöra för staten att än mer två sina händer från den smutsiga verksamhet som traditionellt förvarstagande ändå betraktas som. Det går nämligen stick i stäv med den internationella politikens diskurs om mänskliga rättigheter.

Alternativen och SPT-logiken

Vid första anblicken tycks flera av alternativen som de Bruycker et. al. diskuterar sätta mycket av SPT-logikens processer ur spel, åtminstone på mikronivå. Alternativen i sin nuvarande implementering har inte samma minutiösa kontroll över space/utrymme då förvarets slussar, murar och celler inte längre är förutsättningar för kontrollen. Inte heller de temporala aspekterna är lika hårt hållna eftersom det snarare handlar om att den alternativt förvarstagne ska inställa sig och anpassa sitt liv och leverne efter *vissa* tider och inte hela tiden som på förvarsenheten. Även platsaspekten kan påstås fungera annorlunda vid t.ex. angivet boende, uppsikt, sponsring, och t.o.m. elektronisk övervakning eftersom de alla kan tillåta individen att behålla anknytning och närhet till sina anhöriga och sin vardag, till skillnad från det traditionella förvarstagandet eller de alternativ som innebär att personen i fråga måste bege sig till en avlägsen och okänd plats. Jag skulle dock snarare säga att alternativen bidrar till att breda ut det mikrokosmos som förvarsenheten utgör till att innefatta en större del av samhället och fler aktörer. Denna analys bygger på förståelsen av gränser som performativa; som något mer komplext än endast skiljelinjer mellan stater. Förvar väcker frågan om gränser just för att de bryter med den normativa förståelsen där gränsen lokaliseras som det som omgärdar och sluter inne. Gränser bör snarare förstås som akter som utförs av vissa personer vilket McDowell och Wonders lyfter i sin artikel från 2009:

The 'idea' of the border has undergone a significant transformation due to globalization. No longer conceptualized as a fixed 'line in the sand', the border is increasingly being understood through the lens of performativity [...] and mobility [...] and that day-to-day decisions by government agents,

---

¹¹⁰ De Bruycker et. al., 2015, s. 16

¹¹¹ De Bruycker et. al. 2015, s. 95

police officers, airport workers, employers, and others “play a critical role in determining where, how, and on whose body a border will be performed”.¹¹²

Alla med någon slags officiell makt såsom poliser, byråkrater, passkontrollanter, förvarstagare, etc. *gör* eller *utför* gränser eller gränsdragningar på människors kroppar. Detta hör starkt ihop med tillgången till det offentliga rummet och hur förvarets normer och funktion sträcker sig utanför dess fysiska väggar. En annan aspekt som jag finner viktig och som jag stött på under arbetets gång är det faktum att exkluderande diskurser och ritualer baserade på rasprofilering är direkt nödvändiga för att förvarsinstitutet ska kunna existera och rättfärdigas.¹¹³ I det offentliga rummet och diskursen krävs det alltså att gränser utförs på vissa människors kroppar med regelbundenhet. En del av förvarets existensberättigande vilar därmed på att vissa grupper av människor känner sig mer övervakade och utsatta än andra i det offentliga, inte främst baserat på sina papper och sin legala status utan snarare på grund av sin hudfärg eller etnicitet.¹¹⁴

Genom att ta bort det traditionella förvaret ur ekvationen och förlägga ansvaret på myndighetsutövare (vilket i rapporten även innefattar privatpersoner) skulle antalet människor som utför dessa gränsdragningar potentiellt öka. En skulle även kunna fråga sig om det då skulle bli viktigare att göra dessa markeringar, genom exempelvis fotbojor eller liknande restriktioner och segregeringar i det offentliga rummet för att upprätthålla och förverkliga förväntningarna kring vem som har rätt att vistas var. Utifrån detta resonemang menar jag inte att säga att traditionellt förvar är en god praktik att fortsätta. Tvärtom. Men den måste förstås som ett uttryck för redan rådande maktstrukturer grundade på 'ras', klass, kön, legal status, osv. som inte kommer att lösas upp genom implementering av alternativ som retoriskt sett anses vara mer humana, effektiva, och billigare.

Den största likheten mellan alternativen och det traditionella förvaret, vilken gör att SPT-logiken fortfarande är starkt närvarande och styrande, är det alltjämt kvarstående hotet om nytt förvarstagande. Detta förstärker även förståelsen av förvaret som en straffande instans som sätts in när personen i fråga inte sköter sig. Som konstaterats ovan kretsar SPT-logiken mycket kring just rörelsefrihet vilket även rapporten gör i viss utsträckning. Rapportförfattarna menar bland annat att ett alternativ till förvar inte ska inskränka alltför mycket på personens rörelsefrihet. Men jag menar att inget av alternativen, eller de åtgärder som de föreslår bör komplettera alternativen, lyckas med detta. Den alternativt förvarstagne är lika mycket märkt deporterbar som den traditionellt förvarstagne, det enda som skett är att skedena innan, under och efter förvarstagande har kompletterats med ännu ett steg som skjuts in mellan förvarstagande och deportation där det traditionella förvarstagandet

---

¹¹² McDowell, och Wonder, 2009, s. 56.

¹¹³ Mountz, 2010.

¹¹⁴ McDowell och Wonders, 2009.

fortfarande är väldigt närvarande trots att det bara är i form av överhängande hot. Genom att ha fått avslag på sin asyl eller ha blivit bedömd som 'okänd' har personens kropp redan utsatts för en gränsdragning, på exakt samma sätt som den traditionellt förvarstagne. Gränsen säger 'exkluderad' vilket för med sig att personen i fråga kan komma att uppleva en viss vaksamhet eller hotfullhet när hen rör sig i den offentliga sfären i dagens Sverige. Just eftersom att hen är dömd att vara 'den andre' som inte har rätt till lika mycket tillgång eller utrymme som de som uppfyller de normer som härskar i det offentliga. Detta hot om potentiellt frihetsberövande måste också förstås som ett sätt att kontrollera människors rörelsefrihet. Därmed sätts inte heller SPT-logikens paradoxer 'mobility and containment' eller 'bordering and exclusion' ur spel av alternativen. Förvisso transporteras inte alternativt förvarstagna runt med samma regelbundenhet eller frekvens som traditionellt förvarstagna men det finns ingenting som säkerställer att staten inte skulle kunna ingripa och kräva att de inställer sig på en viss ambassad för att få fram identitetshandlingar eller dyl. Alternativen skapar dock en liten distans mellan myndigheternas krav och insatser och individens kropp. I detta utrymme kan ett agentskap om att vägra inställa sig eller att avvika möjliggöras till skillnad från inom det traditionella förvaret. Men hur mycket är detta utrymme värt? Att vägra skulle i viss mån innebära att den diskursiva och administrativa kriminaliseringen ges rätt; att myndigheterna gjort rätt i att misstänkliggöra personen i fråga.

Diskussion

Inledningsvis ställde jag frågan om vem som *de facto* förvarstas i dagens Sverige, samt vem som konstrueras genom förvarstagandet i stort. Alternativen som diskuteras i rapporten av de Bruycker et. al. bidrar med en viktig kontrastbild av den förvarstagne genom att skissera en bild av vem hen inte bör vara; vem som är berättigad att få ett alternativt förvarstagande.

Den förvarstagne – i rapporten och *de facto*

I rapporten om alternativen har jag lyckats utröna och komma åt att granska processer och identitetsmarkörer som kriminalisering (kopplat till legal status), klass, kön och ålder. Vad som tycks vara helt förbisett och osynliggjort men som, sett till forskningsfältet och det traditionella förvarsfenomenet, genomsyrar allt är 'ras' och rasifiering. Detta aktualiseras även genom båda mina teoretiska grundantaganden; intersektionalitet (som identitetsmarkör) och SPT-logiken eftersom det så tydligt är kopplat till större geopolitiska förhållanden, samt idén om den homogena nationalstaten – en idé som traditionellt förvarstagande starkt rättfärdigas genom. Därmed bör ovannämnda processer av kriminalisering, gendering och i viss mån även

privatisering¹¹⁵ förstås som starkt kopplade till just rasifieringsprocessen, genom vilken nationalstaten definierar sin 'andre'.

Soldatic och Fiske granskar kritiskt Australiens omfattande förvarstagande av migranter och konstaterar att: "The Australian demos, like other Western nations, was initially constructed around the white, property owning rational male body."¹¹⁶ Genom en historisk exposé visar de hur samhället normaliserat uteslutandet och avlägsnandet av vissa kroppar som uppfattats som avvikande eller hotfulla för nationalstatens högre syfte; renhet och integritet.¹¹⁷ Även i Khosravis artikel accentueras kopplingen mellan förvaret och nationalstaten. Han citerar Agambens verk *We refugees* för att beskriva hur migranter förstås som 'störande element' för att de ruckar på och utmanar nationalstatssystemets historieskrivning och skapelseberättelse om sin suveränitet "by breaking up the identity between man and citizen, between nativity and nationality".¹¹⁸ Romantikens idé om 'volksgeist' (ung. folksjäl) som något helt igenom homogent är inte förenlig med mångfalden som dagens stater faktiskt bygger på. Soldatic och Fiske menar dock att denna tanke starkt formar våra samhällen än idag och att förvaren är ett tydligt exempel på detta vilket kräver vidare uppmärksamhet:

A thorough investigation then, needs also to examine the often unnamed attitudes and values embedded within society, particularly how these homogenizing forces act to exclude several groups of people in similar ways, whether it be disability, race, class, sexuality or other criteria.¹¹⁹

Kopplingen mellan vithetsnorm, etnicitet, 'ras' och nationalitet tar sig även tydliga uttryck inom förvarsenheterna, både hos de förvarstagna och hos personalen. En ung man från Guinea hölls förvarstagen i 25 månader, längre än någon annan av sina medförvarstagna, och han drog följande slutsats: "I'm black. It is about my skin."¹²⁰ Huvudansvarig på förvarsenheten i Märsta där mannen satt i förvar är väldigt stolt över sin verksamhet och utvecklingsarbetet som de genomfört: "It was inhuman and brutal before. The police used Swedish Swedes who had no training or education for this sort of job."¹²¹ Jag tycker att 'Swedish Swedes', eller 'svensk-svenskar' är ett intressant ordval som tyder på en särskilnad mellan svenskar genom medborgarskap, och riktiga 'äktä' svenskar genom 'jus sanguinis' (ung. blodsrätten). Nästan hälften av all personal på förvarsenheten i Märsta har någon slags

---

¹¹⁵ De Bruycker et. al. menar att alternativet sponsring är enklast att implementera i länder med stor 'immigrant community' vilket minner om tanken att en ska ta hand om sina egna på basis av etnicitet, medborgarskap och kanske även 'ras'. s. 94.

¹¹⁶ Soldatic, & Fiske, 2009, s. 297.

¹¹⁷ Soldatic, & Fiske, 2009, ss. 298-299.

¹¹⁸ Khosravi, 2009, s. 51.

¹¹⁹ Soldatic, & Fiske, 2009, s. 299.

¹²⁰ Khosravi, 2009, s. 42.

¹²¹ Khosravi, 2009, s. 45.

migrations- och utomeuropeisk bakgrund. Alla beslutsfattande poster innehas dock av personer med nordisk anknytning.¹²²

Rasifiering är en vital process att ta i beaktande när en kritiskt diskuterar traditionellt förvarstagan och alternativen till det. Genom att förbise det i rapporten kan en inte påstå att slutsatserna om vad som vore ett mer humant eller rättfärdigt sätt att hantera alternativt förvarstagna är berättigat. De förbiser nämligen hela det isberg av förtryck och rasism som det traditionella förvarstagan och dess alternativ utgör toppen av.

Den traditionellt förvarstagne och idén om vem hen är enligt rapportförfattarna är inget som uttrycks explicit. Istället konstrueras denne genom vem hen inte är eller bör vara genom beskrivningar av den alternativt förvarstagne. Under rubriken "The necessity to take into account vulnerability" där de Bruycker et. al. argumenterar för att individen och hens förutsättningar måste tas i större beaktande i relation till migrationskontrollåtgärder citeras EU:s Reception Conditions Directive och den icke-uttömmande listan över personer som bör rymmas i sårbarhetsparadigmet.

[S]uch as minors, unaccompanied minors, disabled people, elderly people, pregnant women, single parents with minor children, victims of human trafficking, persons with serious illnesses, persons with mental disorders and persons who have been subjected to torture, rape or other serious forms of psychological, physical or sexual violence, such as victims of female genital mutilation [...]¹²³

Vad som går att utläsa från denna passage samt diskussionen som förs och kritiken som rapportförfattarna framför angående de konkreta alternativen är att de alternativt förvarstagna är kvinnor, barn, äldre och sjuka. Min intention är inte att neka till dessa människors potentiella sårbarhet men det framträder intressanta aspekter när en ställer denna bild mot den *de facto* traditionellt förvarstagne i dagens Sverige. Enligt migrationsverkets statistik över förvarsvistelser under år 2014 förvarstogs totalt 3201 personer. 346 av dessa var kvinnor och 2855 män.¹²⁴ Sverige förvarstog även 25 barn i relation till 3176 vuxna.¹²⁵ Dokumentet specificerar inte ålder, men två ansvariga för förvarsenheterna i Göteborg och Flen menar att den stora majoriteten, minst 75%, är i åldern 18-35.¹²⁶ De medborgarskap eller nationaliteter som är mest representerade är somalier (210 personer) och afghaner (189 personer).¹²⁷ Genom att lägga ett stort fokus och en stor vikt vid kvinnor,

---

¹²² Ibid.

¹²³ De Bruycket, et. al., 2015, s. 56.

¹²⁴ Se bilaga 1.

¹²⁵ Ibid.

¹²⁶ Se bilaga 2 och 3.

¹²⁷ Tyvärr framgår varken i de statistiska dokument som jag har fått tillgång till eller i migrationsverkets årsrapport hur långa förvarsvistelser det handlar om eller hur länge personer med ett visst medborgarskap eller nationalitet suttit frihetsberövade.

barn, och äldre förbises den överhängande majoriteten av människor som *de facto* förvarstas. Därmed kritiserar inte De Bruycker et. al. egentligen inte det systematiska och omfattande förvarstagandet av just unga män, vilka utgör den slående majoriteten av de som förvarstas i dagens Sverige.

Tystnaden kring den *de facto* förvarstagne parad med osynliggörandet av rasifieringsprocesser som förvarstagande perpetuerar möjliggör fortlevandet av vad McDowell och Wonders benämner som 'enforcement rituals' oavsett god implemetering av alternativ eller ej. Ritualerna tillsammans med övervakning används för att kontrollera migranters rörlighet, framförallt i det offentliga rummet.¹²⁸

When federal and local police and immigration officers perform the 'spectacle of enforcement' on the bodies of undocumented migrants, they are in effect, if not intent, reifying connections between race, space and 'illegality'.¹²⁹

Det skapas alltså förväntningar om vem som hör hemma eller kan förväntas befinna sig var i samhället, baserat på sociala konstruktioner som etnicitet och 'ras'. Med tanke på vem som förvarstas och hur stort fokus som läggs på dennes fysiska kropp och dess aspekter konstrueras och tillskrivs andra med liknande markörer samma föreställningar. Detta leder till att rasifieringsprocessen är ett faktum. "Brown skin as a proxy for illegality and criminality".¹³⁰ Denna process tar sig även tydliga uttryck utanför förvarets väggar genom segregering och rasprofilering.

I kontrasten mellan rapporten av de Bruycker et. al. och de statistiska dokumenten från migrationsverket framträder att idén om vem den förvarstagne är och bör vara är en rasifierad, frisk, man i åldern 18-35, av annan nationalitet, utan barn, som kommit för att 'söka lyckan' på grund av sin status som ekonomisk migrant. Denna person är helt frånvarande i rapporten om alternativen vilket i sin tur talar för ett berättigande av förvarstagandet av honom; kriminaliseringseffekterna, samt den hotbild som projiceras på honom.

Ur ett makroperspektiv aktualiserar frågan om vem – *de facto* och konstruktionen – även kopplingar mellan medborgarskap, rörelsefrihet och nationalstatlig suveränitet. Varje år publicerar den amerikanska tankesmedjan Fund for Peace ett s.k Fragile State Index (tidigare Failed State Index). Listan hierarkiserar 178 stater utifrån hur stabila de anses vara baserat bland annat på hur väl de har suveränitet över sitt territorium och sina medborgare. Ju högre upp en stat befinner sig på listan, desto svagare anses dess statsapparat vara.¹³¹ Jag anser även att detta bör direkt kopplas till hur suverän staten betraktas. Som nämns ovan är det

---

¹²⁸ McDowell, & Wonders, 2009, s. 54.

¹²⁹ McDowell, & Wonders, 2009, s. 59.

¹³⁰ McDowell, & Wonders, 2009, s. 59.

¹³¹ "List of countries by Fragile State Index", *Wikipedia*, hämtad 2015-05-13.

medborgarskap som toppar listan över förvarstagna i Sverige under 2014 somaliskt. Somalia placeras på plats nummer två i the Fragile State Index från 2014. Afghanistan som är det näst mest representerade placeras på nummer sju.¹³² Även detta kan förstås i relation till gränser som inkorporerade i enskilda individer. Ett medborgarskap som betraktas som svagt eftersom det härrör från en svag stat blir till ett svagare skydd för individen som bär det vilket i sin tur möjliggör t.ex. migrationskontrollåtgärder som innefattar frihetsberövande på obestämd tid. Detta tyder på en nyansering av dikotomin mellan statslösa och medborgare. Medborgarskapet som ofta förstås som det yttersta skyddet och beviset på ens mänsklighet i viss mån¹³³, är alltså inte att betraktas som absolut, utan helt avhängigt statsapparaten som utfärdat det. Det finns även en korrelation mellan dessa individers 'irreguljära migration' och deras staters brist på kontroll över sitt territorium. För att upprätthålla dessa staters gränser och därmed hela nationalstatssystemets traditionella idé om gränser som 'streck i sanden', måste gränsdragningar utföras på dessa människors kroppar med regelbundenhet.

En intressant aspekt av detta, en nyansering av nyanseringen om en så vill, framträder vid en närläsning av statistiken från migrationsverket. En människas varande som rättighetsbärande subjekt är inte endast eller uteslutande beroende av vilken statsapparat som utfärdat hans medborgarskap. Det finns ett antal marginalfall i statistiken som är värda att uppmärksammas. Under 2014 förvarstogs Sverige bland andra två kvinnor från Island, fem män från USA, en man från Spanien och en man från Frankrike.¹³⁴ Detta tyder på att ett medborgarskap från en stat som anses ha en stark statsapparat och en stark suveränitet – alla kvalificerar sig väl på the Fragile State Index – inte räcker, eller undermineras av något annat som inte kan utläsas av statistiken. Vilka människor döljs egentligen bakom dessa kategoriseringar och medborgarskap? För att låna chefen på förvarsenheten i Märstas uttryck, betraktas till exempel de två kvinnorna från Island som isländska islänningar?

Slutsats och vidare forskning

Syftet med denna uppsats har varit att åskådliggöra vem som *de facto* förvarstas i dagens Sverige, samt hur föreställningen om den förvarstagne konstrueras. Genom en närläsning av forskningsfältet, statistik från migrationsverket och rapporten "Alternatives to immigration and asylum detention in the EU" har jag redogjort för vem som förvarstas och lagt bara de processer som styr förvarstagandet. De sistnämnda har jag även visat hur de bidrar till att konstruera idén om den förvarstagne. Trots rapportens stora ansats och starka case för att sätta individen och hans sårbarhet i fokus faller diskussionen och kritiken som framförs kort. Jag har svårt att se att en förändring eller en minskning av frihetsberövande genom

---

¹³² "Fragile State Index 2014", *Fund for Peace*, hämtad 2015-05-03.

¹³³ Se Arendt, Hannah, *the Origins of Totalitarianism*, 1968.

¹³⁴ Se bilaga 1.

förvarstagande är möjlig när den krossande majoriteten osynliggörs, vilket leder till ett berättigande av deras förvarstagande. Detta kommer heller inte leda till att de strukturer som styr och reproduceras av förvarsfenomenet bryts ner eller förändras i grunden. Det bör, i min mening, betraktas som en sårbarhetsaspekt, eller åtminstone en utsatt position, när en individ och grupp, i detta fall unga, barnlösa, rasifierade, fattiga män, ständigt uppfattas som ett hot mot idén om den homogena vithetsvurmande nationalstaten.

Utifrån rapporten av de Bruycker et. al., dess relation till forskningsfältet, samt de större diskurserna om förvar tycker jag mig skönja något som jag skulle vilja likna vid Emile Durkheims 'la division du travail'.¹³⁵ Ett slags differentiering både av de förvarstagna och de tjänstemän som arbetar inom förvaret. Detta uttrycks som mest explicit rörande Belgiens 'return houses' och att rapportförfattarna beskriver det som ett "added value" att personalen som arbetar på dessa är specialutbildad för att sköta dels de alternativt förvarstagnas vardag, deras fall, och dels få dem att samarbeta. Det utvecklas alltså en ny tjänst direkt utformad för alternativt förvarstagande. Samtidigt sker en differentiering och särskiljning av de traditionellt förvarstagna och de alternativt förvarstagna, vilket skapar någon slags skala, eller hierarki. Som visats är dessa olika förvarsformer starkt kopplat till rörelsefrihet och det medborgarskap en besitter, samt även 'ras', kön, klass och funktion. Det vore intressant att vidare studera hur dessa processer parat med SPT-logiken rent faktiskt utformar det offentliga rummet. Jag tänker då framförallt på mer arkitektoniska forskningsområden som t.ex. exkluderande design. Skulle det bli ännu viktigare hur det offentliga rummet rent konkret utformas när den 'andre' hierarkiseras och pluraliseras, samt tillåts att i viss mån röra sig fritt, åtminstone i teorin? Parat med det faktum att ansvaret att utföra gränsdragningar på människors kroppar åläggs fler, även privatpersoner? Hur skulle dessa gränser kunna te sig? En skulle även behöva ta i beaktande den starka kommersialiseringstrend som härskar i den offentliga sfären idag. Detta påverkar alltså inte 'bara' den som kommit utifrån – den andre – utan även medborgaren med 'blodsrätten' på sin sida.

Avslutningsvis vill jag säga att frågan om vem aldrig bör betraktas som avslutad och besvarad, varken vad gäller den här uppsatsens frågeställningar eller liknande. Nya identiteter och kategoriseringar skapas och uppstår ständigt beroende av kontext, samt mikro- och makroperspektiv, helt avhängigt vem som betraktar. Det vi kan se med säkerhet är dock att det är beroende av processer och identitetsmarkörer som rasifiering, kriminalisering, gendring, m.fl., samt gränsen mellan att människor upphör att vara identitetsbärare och istället börjar betraktas som entiteter.

---

¹³⁵ Durkheim, Emile, *De la division du travail social*, 1893.

Bibliografi

Böcker

Arendt, Hannah, *the Origins of Totalitarianism*, 1968.

Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber, 2011.

De Genova, Nicholas, och Peutz, Nathalie (reds.), *The Deportation Regime: Sovereignty, Space and the Freedom of Movement*, Duke University Press, 2010.

de los Reyes, Paulina, och Mulinari, Diana, *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*, Liber, 2005.

Durkheim, Emile, *De la division du travail social*, 1893.

Artiklar

Ahmed, S, "Affective economies", *Social Text*, 22(2), 2004, ss. 117-139.

Bashford, Alison, och Strange, Carolyn, "Asylum-Seekers and National Histories of Detention", *Australian Journal of Politics and History*, vol.48, No.4, 2002, ss.509-527.

Brané & Wang, "Women: the invisible detainees", *Forced Migration Review*, issue 44, September 2013, ss. 37-39.

Conlon, Deirdre, "Waiting: feminist perspectives on the spacings/timings of migrant (im)mobility", *Gender, Place & Culture: A Journal of Feminist Geography*, 18:3, 2011, ss.353-360

Cornelisse, Galina, "Human Rights for Immigration Detainees in Strasbourg: Limited Sovereignty or a Limited Discourse?", *European Journal of Migration and Law*, vol.6, 2004, ss.93-110.

Coutin, Bibler, Susan, "Confined within: National territories as zones of confinement", *Political Geography*, no.29, 2010, ss.200-208.

Flynn, Michael & Cannon, Cecilia, "The Privatization of Immigration Detention: Towards a Global View," Global Detention Project Working Paper No. 1, September 2009.

Flynn, Michael, "How and Why Immigration Detention Crossed the Globe", Global Detention Project Working Paper No. 8, April 2014.

Hall, Alexandra, "'These People Could Be Anyone': Fear, Contempt (and Empathy) in a British Immigration Removal Centre", *Journal of Ethnic and Migration Studies*, vol.36, No.6, July 2010, ss.881-898.

Hayden, Patrick, "From Exclusion to Containment: Arendt, Sovereign Power and Statelessness", *Societies Without Borders*, no.3, 2008, ss.248-269.

Jansson, Jonna, "De blinda fläckarna: en teoriutvecklande studie rörande statslöshet", Lunds Universitet, 2013.

Khosravi, Shahram, "Sweden: detention and deportation of asylum seekers", *Race and Class*, vol.50(4), 2009, ss.38-56.

Lawston, Michelle, Jodie, och Escobar, Martha, "Policing, Detention, Deportation, and Resistance: Situating Immigrant Justice and Carcerality in 21st Century", *Social Justice*, vol.36, no.2, 2010, ss.1-6.

Majcher, Izabella, "'Crimmigration" in the European Union through the Lens of Immigration Detention," Global Detention Project Working Paper No. 6, September 2013.

McDowell, Meghan, och Wonders, Nancy, "Keeping Migrants in Their Place: Technologies of Control and Racialized Public Space in Arizona", *Social Justice*, vol.36, no. 2, 2009, ss.54-72.

McGinley, Ali, "Detention of women: principles of equality and non-discrimination", *Forced Migration Review*, issue 44, September 2013, s. 31.

McLoughlin, Pauline, och Warin, Megan, "Corrosive places, inhuman spaces: Mental health in Australian immigration detention", *Health & Place*, no.14, 2008, ss.254-264.

Mountz, et.al., "Conceptualizing detention: Mobility, containment, bordering and exclusion", *Progress in Human Geography*, 37(4), ss.522-541, 2012.

Penovic, Tania, "Privatised Immigration Detention Services: Challenges and Opportunities for Implementing Human Rights", *Law in Context*, vol.31, 2014, ss.10-47.

Soldatic, och Fiske, "Bodies 'locked-up': intersections of disability and race in Australian immigration", *Disability and Society*, vol.24, No.3, May 2009, ss.289-301.

Övrigt

"About the project", Global Detention Project,
<http://www.globaldetentionproject.org/about/about-the-project.html>, hämtad 2015-04-14.

"Australia Detention Profile", Global Detention Project, 2008,
<http://www.globaldetentionproject.org/countries/asia-pacific/australia/introduction.html>
hämtad 2015-04-14.

De Bruycker, Philippe, (red.), "Alternatives to immigration and asylum detention in the EU: time for implementation", 2015, <http://odysseus-network.eu/made-real/made-real-final-report/>, hämtad 2015-03-30.

"Fragile State Index 2014", *Fund for Peace*, <http://library.fundforpeace.org/library/cfsir1423-fragilestatesindex2014-06d.pdf>, hämtad 2015-05-03.

"List of countries by Fragile State Index", *Wikipedia*,
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_Fragile_States_Index, hämtad 2015-05-13.

Migrationsverkets årsrapport 2014.

"Nya förvaret i Åstorp invigt", *Helsingborgs Dagblad*, 2011,
<http://www.hd.se/nyheter/skane/2011/05/06/nya-forvaret-i-astorp-invigt/>, hämtad 2015-05-05.

"Personalen berättar om utvisning där irakisk man dog", *Sveriges Radio*, 2015-03-26, hämtad <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6126233>, hämtad 2015-04-27.

"Tvångsinjektioner av lugnande på utvisningsresor bryter mot svensk lag", *Sveriges Radio*, 2014-10-26, <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/448980?programid=1316>, hämtad 2015-04-27.

Bilaga 1

Förvarsvistelser 2014

Summa av Antal individer	Kön		Totalt
	K	M	
Medborgarskap			
AFGHANISTAN	4	185	189
ALBANIEN	17	156	173
ALGERIET		127	127
ANGOLA	1	3	4
ARGENTINA		7	7
ARMENIEN	7	32	39
AZERBAJDZJAN	2	22	24
BANGLADESH		16	16
BOLIVIA	1	11	12
BOSNIEN OCH HERCEGOVINA	2	26	28
BRASILIEN		2	2
BULGARIEN	1	4	5
BURUNDI		1	1
CHILE		11	11
COLOMBIA		2	2
DEM REPUBLIKEN KONGO		8	8
DJIBOUTI		5	5
ECUADOR		4	4
EGYPTEN		41	41
EL SALVADOR	1	6	7
ELFENBENSKUSTEN		6	6
ERITREA	13	68	81
ESTLAND		3	3
ETIOPIEN	3	12	15
FILIPPINERNA	1	5	6
FRANKRIKE		1	1
GAMBIA	3	39	42
GEORGIEN	9	153	162
GHANA		15	15
GUINEA	1	10	11
GUINEA BISSAU		3	3
INDIEN		12	12
IRAK	12	112	124
IRAN	13	45	58
ISLAND	2		2

Kön (Alla)

Summa av Antal individer	Person		Totalt
	BARN	VUXNA	
Medborgarskap			
AFGHANISTAN		189	189
ALBANIEN	1	172	173
ALGERIET		127	127
ANGOLA		4	4
ARGENTINA		7	7
ARMENIEN		39	39
AZERBAJDZJAN		24	24
BANGLADESH		16	16
BOLIVIA		12	12
BOSNIEN OCH HERCEGOVINA		28	28
BRASILIEN		2	2
BULGARIEN		5	5
BURUNDI		1	1
CHILE		11	11
COLOMBIA		2	2
DEM REPUBLIKEN KONGO		8	8
DJIBOUTI		5	5
ECUADOR		4	4
EGYPTEN		41	41
EL SALVADOR		7	7
ELFENBENSKUSTEN		6	6
ERITREA	2	79	81
ESTLAND		3	3
ETIOPIEN		15	15
FILIPPINERNA		6	6
FRANKRIKE		1	1
GAMBIA		42	42
GEORGIEN		162	162
GHANA		15	15
GUINEA		11	11
GUINEA BISSAU		3	3
INDIEN		12	12
IRAK		124	124
IRAN	1	57	58
ISLAND		2	2

ITALIEN		1	1
JAMAICA		1	1
JEMEN	1	11	12
JORDANIEN		27	27
KAMERUN	2	13	15
KAP VERDE		1	1
KAZAKSTAN		26	26
KENYA		9	9
KINA	1	3	4
KIRGIZISTAN	4	46	50
KONGO	6		6
KOSOVO	13	59	72
KUBA		2	2
LETTLAND		4	4
LIBANON		19	19
LIBERIA	2	4	6
LIBYEN	5	116	121
LITAUEN	1	23	24
MAKEDONIEN	4	28	32
MALAYSIA	3		3
MALI		6	6
MAROCKO	4	158	162
MAURETANIEN		1	1
MEXICO	1		1
MOLDAVIEN	1	1	2
MONGOLIET	38	91	129
MONTENEGRO	2	10	12
NEPAL		4	4
NICARAGUA	2	3	5
NIGER		2	2
NIGERIA	31	81	112
OKÄNT	7	60	67
PAKISTAN		26	26
PERU	1	1	2
POLEN		4	4
RUMÄNIEN	3	24	27
RYSSLAND	10	63	73
SAUDIARABIEN	2		2
SENEGAL	2	13	15
SERBIEN	23	73	96
SERBIEN OCH MONTENEGRO		1	1
SIERRA LEONE		1	1
SOMALIA	31	179	210
SPANIEN		1	1

ITALIEN		1	1
JAMAICA		1	1
JEMEN		12	12
JORDANIEN		27	27
KAMERUN		15	15
KAP VERDE		1	1
KAZAKSTAN		26	26
KENYA		9	9
KINA		4	4
KIRGIZISTAN		50	50
KONGO	2	4	6
KOSOVO		72	72
KUBA		2	2
LETTLAND		4	4
LIBANON		19	19
LIBERIA		6	6
LIBYEN	2	119	121
LITAUEN		24	24
MAKEDONIEN		32	32
MALAYSIA		3	3
MALI		6	6
MAROCKO	1	161	162
MAURETANIEN		1	1
MEXICO		1	1
MOLDAVIEN		2	2
MONGOLIET	1	128	129
MONTENEGRO		12	12
NEPAL		4	4
NICARAGUA		5	5
NIGER		2	2
NIGERIA		112	112
OKÄNT	2	65	67
PAKISTAN		26	26
PERU		2	2
POLEN		4	4
RUMÄNIEN		27	27
RYSSLAND		73	73
SAUDIARABIEN		2	2
SENEGAL		15	15
SERBIEN	4	92	96
SERBIEN OCH MONTENEGRO		1	1
SIERRA LEONE		1	1
SOMALIA	6	204	210
SPANIEN		1	1

SRI LANKA		4	4
STATSLÖS	2	86	88
SUDAN		16	16
SWAZILAND	1		1
SYRIEN	15	79	94
TADZJIKISTAN	1	3	4
TCHAD		2	2
TOGO		2	2
TUNISIEN	1	90	91
TURKIET	1	7	8
TURKMENISTAN		1	1
TYSKLAND		3	3
UGANDA	3	2	5
UKRAINA	5	36	41
UNDER UTREDNING	2	21	23
USA	5		5
UZBEKISTAN	2	33	35
VENEZUELA	1	4	5
VIETNAM	4	33	37
VITRYSSLAND	10	82	92
ZIMBABWE		2	2
Totalt	346	2855	3201

SRI LANKA		4	4
STATSLÖS		88	88
SUDAN		16	16
SWAZILAND		1	1
SYRIEN	1	93	94
TADZJIKISTAN		4	4
TCHAD		2	2
TOGO		2	2
TUNISIEN		91	91
TURKIET		8	8
TURKMENISTAN		1	1
TYSKLAND		3	3
UGANDA		5	5
UKRAINA		41	41
UNDER UTREDNING	1	22	23
USA		5	5
UZBEKISTAN		35	35
VENEZUELA		5	5
VIETNAM		37	37
VITRYSSLAND	1	91	92
ZIMBABWE		2	2
Totalt	25	3176	3201

Bilaga 2

Nedan kommer några svar hur det ungefärligt ser ut idag.

Hör av dig om du önskar mer info

Flen

Vilka nationaliteter finns representerade?

Somalia

Guinea

Tunisien

Irak

Azerbajdzjan

Georgien

Georgien

Kosovo

Kosovo

Albanien

Ryssland

Ryssland

Colombia

Ryssland

Somalia

Albanien

Albanien

Ryssland

Ryssland

Algeriet

Ryssland

Irak

Mongoliet

Ryssland

Eller vilka nationaliteter tycks förekomma oftast?

Nordafrika (Marocko, Algeriet, Tunisien)

Västra Balkan (Serbien, Kosovo)

Öststatarna (f.d Sovjet)

Hur ser könsfördelningen ut?

Mellan 3-10% kvinnor

Hur skulle ni uppskatta åldersfördelningen?

Mellan 20-30 år uppskattar jag till minst 75 %

Fåtal mellan 18-20 år ca 2-3 %, Fler mellan 30-70 år ca 20 - 25 %

Minderåriga?

Kan förekomma minderåriga. Detta sker någon gång per år och då tillsammans med vårdnadshavare (inte ensamkommande)

*Har ni några uppgifter/uppfattningar om människornas legala status?
Här förstår jag inte riktigt frågan*

*Förekommer personer från statslösa minoriteter?
Ja, kan förekomma*

Bilaga 3

Hej Jonna,

Här kommer svaren på dina frågor om förvarsverksamheten. Jag har tyvärr ingen exakt statistik, så mina svar är baserade på min erfarenhet. De är dessutom endast baserade på min erfarenhet från Förvarsenheten i Göteborg. De andra fyra förvarsenheterna i landet har jag tyvärr ingen kunskap om.

Vilka nationaliteter finns representerade?

På förvarsenheten finns det människor från alla nationaliteter. I olika perioder finns fler eller färre av vissa nationaliteter. Vilka nationaliteter som finns representerade ändras hela tiden, dagligen.

Eller vilka nationaliteter tycks förekomma oftast?

Vi kan inte se några mönster kring detta. Det varierar väldigt ofta. För några år sedan hade vi exempelvis många förvarstagna från Irak, idag finns det knappt en enda person från Irak i förvar.

Hur ser könsfördelningen ut?

Den stora majoriteten förvarstagna är män. Av 50 förvarstagna är 1 – 2 kvinnor i snitt. Resten är män.

Hur skulle ni uppskatta åldersfördelningen?

De flesta åldrar finns representerade. Det är dock vanligast att män mellan 18 – 35 blir förvarstagna.

Minderåriga?

Barn kan juridiskt sett tas i förvar i 72 timmar. Om synnerliga skäl föreligger kan tiden utökas med ytterligare 72 timmar. Dock kan ett barn aldrig vistas i förvar mer än sex dygn. Barn hamnar i förvar förhållandevis sällan och i princip aldrig längre än en till två dagar.

Har ni några uppgifter/uppfattningar om människornas legala status?

Den vanligaste gruppen människor som tas i förvar är personer som sökt asyl, fått avslag, överklagat och fått avslag även från migrationsdomstolarna och måste därför lämna Sverige.

Förekommer personer från statslösa minoriteter?

Det kan förekomma statslösa personer i förvar, ja. Det vanligaste hittills har varit att personer från Palestina registrerats som statslösa. Nu, när Sverige erkänt Palestina som stat kan detta ändras i framtiden. Då kommer de palestinier som har id-handlingar att istället registreras som palestinier istället för statslösa.

Andra tips på material eller information mottages gärna.

Om du bor i Lund kan jag rekommendera att du kontaktar Anna Eriksson, chef på förvaret i Åstorp (närmast Lund) och kollar med henne om det finns möjlighet att göra ett studiebesök på förvaret i Åstorp. Jag vet inte riktigt om det är möjligt, men du kan kolla med Anna.

Lycka till!

Bilaga 4

Hej Jonna!

Jag vill börja med att be om ursäkt för mitt sena svar, det har varit en hektisk period som gjort att jag tvingats prioritera hårt.

Här kommer en liten sammanställning från förvaret i Gävle:

Vilka nationaliteter finns representerade?

Armenien, Turkiet, Indien, Kazakstan, Afghanistan, Eritrea, Albanien, Ghana, Kenya, Liberia, Marocko, Algeriet, Ryssland, Mauretanien, Bolivia,

Eller vilka nationaliteter tycks förekomma oftast?

Afghanistan

Hur ser könsfördelningen ut?

23 män och 1 kvinna. Gävle tar sällan emot kvinnor då det finns enheter med särskilda kvinnoavdelningar. I nuläge har vi tagit emot kvinnor i väntan på förflyttning till annat förvar. Generellt genom åren har det dock varit män som är överrepresenterade i Gävle även då vi hade en specifik kvinnoavdelning. Jag kan tillägga att männen inte hade tillträde till kvinnoavdelningen när vi hade den..

Hur skulle ni uppskatta åldersfördelningen?

De flesta är enligt uppgiven uppgift födda på 80- talet men det förekommer årgångar från 1954 till 1995.

Minderåriga?

Barn får endast hållas i förvar 72 timmar och om synnerliga skäl föreligger kan det förlängas med ytterligare 71 timmar. Ett misslyckat försök till verkställighet ska dessutom föreligga om förvar ska bli aktuellt vad gäller barn. Barn tas därför i princip enbart i förvar i anslutning till utresa och då oftast (jag har inte varit med om ensamkommande från detta förvar) tillsammans med sin familj.

Har ni några uppgifter/uppfattningar om människornas legala status?

Vet inte om jag tolkar din fråga rätt, de som är förvarstagna har vanligtvis lagakraftvunna avvisning- eller utvisningsbeslut, dvs de sitter på ett s. k verkställighetsförvar. Det förekommer då och då att prövningsenheterna fattar beslut om förvar i själva grundbeslutet och i dessa fall sitter man på sannolika skäl vilka ska omprövas var 14e dag tills ärendet vinner laga kraft och övergår till ett verkställighetsförvar. Jag skulle dock vilja påstå att de flesta i förvar har fått sin sak prövad upp till högsta instans och har således inte rätt att vara kvar i landet.

Hoppas detta varit till någon hjälp.